

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti Lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül, Hírlője közöl minden hírdetményt, egy negyed-szelet sorától három krajzárért pengő pénzben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézetbe bérmentesen küldeni közléseiket.

VILÁG

Előfizethető helyben a szerkesztő-hivatalban (Uti-utca 450 sz. alatt, 150 emeletben), félévre postán 6, különben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi cs. kir. fő-postahivatalnál Bécsben.

Minden közlés a Világ szerkesztő-hivatalának cím alatt kértetik beküldetni.

Tartalom.

Magyarország és Erdély. Előléptetés. Kinevezések. Nemzetesítési törekvésünk és a szláv mozgalmak. Pesti Hírlap szemléje. Fővárosi hírek. Hivatalos jelentés a magyar nemzeti színházi igazgató országos választmány részéről. — Egyesület közlés: Gyermekkorház. Nyilvános köszönet. — Tudósítások: Esztergom, Turóc, Krassó, Sáros, és Bihar megyék közgyűléséről. Városi ügyek. (Szabadkai levél) — Kérem az emberiség nevében. Hírlapi kalászkák.

Külföldi krónika 1842-ről. Spanyolország (a barcelonai események miatti vita a francia és angol időségi sajtó között.) Nagybritannia (kereskedési kedvezés Ausztria részére.) Németalföld (költségekimelés és vámszállítás.) Oroszország (Hírek 's nézetek az orosz politika 's aldunai fejedelemség iránt.) Vegyes közlések.

Térsz. Utazási vázlatok Császár F.—től. (Velence.) A budai irlalmas szerzet jótékony működése 1842ben. — Napraforgók. Hivatalos és magánhírdetések.

Magyarország és Erdély.

Ö cs. kir. Főlsége Frenreisz Mihály és Keszlerffy János m. kir. udv. kamrai fogalmazókat ugyanezen kormányhivatalnálvalóságostokkáméltóztatott legkegyelmesebben kinevezni. A mgú magy. kir. udv. Kamara a benyusi kir. bányász kamarai megüritült erdési hivatalra Grunich Károly lhetbányai kir. erdész, 's ennek megüritült helyére Ha szlinger Vincét hliniki ideigl. erdész alkalmazá. — Ugyzinte a zombori kir. kamarai igazgatóságánál, 's a bécsi kamrai uradalomnál rendszeresített hivatalokra — jelesül pedig lajstromzóvá Sommer József igazgatósági inokot, kiadóvá és jktatóvá Beliczky Károlyt és Wolf Józsefet; továbbá a kis-sztpari kam. tisztartóságra Keresztési Kaszner Györgyöt — ki e hivatalban eddig ideiglenesen volt alkalmazva, nevezé ki; — végre község 's árvák számvevőjévé Garay Ferencet, eddig kupuzsinai kam. ispánt alkalmazá.

Irány-cikkünk (a „Visszapillantás” II-odik szakaszát) ezúttal közrebocsáthatunk nem sikerült.

Nemzetesítési törekvésünk 's a szláv mozgalmak.

Gróf Széchenyi Istvánnak a m. t. társaság ülésében nemzetesítési törekvésünk felett kijelentett nézetei az e tárgy iránt már többször élénken folyt hírlapi polemianak új tért nyitottak. Ha mindkét részről történt tekintélyes kijelentések után, különböző nézeteknek felállítása tán időnkivülinek latszanék is, a tárgy fontossága újabb megpendítését talán némileg igazolandja, és melegségül szolgáland e sorok szerzőjének; midőn az eddig felállított elvektől némileg eltérő nézeteit nyilvánítja.

Hogy a szláv mozgalmak hazánk jövődjére, 's kiváltképp nemzetiségünk terjedésére és szilárdulására tetemes befolyással leendnek, nézetem szerint nem szenved kétséget. Hogy azoknak üdvös vezérletére, a belőlök eredhető veszélyek elhárítására mi sem szükségesb, mint eredetük 's elemeiknek ismerete, ez szinte tagadhatlan. — A sajtó feladatához tartozik az e tárgy iránti nézetek felvilágosítását elősegélni, eszközölni; és kimutatván, mily kütübből erednek e mozgalmak, honnan veszik erejüket, hova vezet irányzatok, a bennök netalán feltalálható veszélyes elemek elhárítására szereket ajánlani, módokat kijelelni; hol pedig csak állítólagos veszély létezik, a felhevült nemzeti féltékenység rémképeit szétüzni.

A VILÁG TÁRCZÁJA.

Utazási vázlatok.

Császár FERENCZTŐL.

I. VELENCZE. (Folytatás.)

A sz. Márk templomával keletdélre fedett folyosó 's pompás kapu által van összekötve a hercegi palota. Homlokzatát, mely a Piazzetára néz, komoran tarkázott fal képezi, mely az évek során talapzataikkal a kövezet alá nehezült oszlopokon nyugoszik. Építetése óta t. i. már annyira melkedett a lagunák vize, hogy a kövezetet egypár lábnyival valának kénytelenek e helyüit fölebbemelni a velenceiek. *) — A művészet, mely e palota külsején is előmlik, nemcsak varázsszal nem hatott kedélyemre, de sőt nyomasztólag fogá el keblemet: mert eszembe jutott a Tizek tanácsa, a három inquisitor, 's mindazon szörnyetege az olygarchicus republicának, mely úgy nehezült a népre, mint e homlokzat terhe a lagunák iszapjára!

*) Midőn e sorokat uti naplomból kiírom, akaratlanul is a szép Nákó-ház jut eszembe a dunaparton, mely a közelebbi őszkor tett kövezet-fölemelés által kimondhatlanul sokat vesztett azon csinból, 's hogy úgy mondjam, kellemből, melyet az építész az egyes részek arányzata által idéz elő. A velenceiek kénytelenségből idomtalaniták el a hercegi palota homlokzatát. — Volt-e arra szükség a Nákó-háznál?

Sokan hazánkban — gróf Széchenyi Istvánnal együtt e mozgalmakban nem látnak mást, mint nemzeti-ségi túlzóink ellen irányzott reactiót, 's a méltányosság nemes érzelmétől vezéreltetve a túlságok megszüntetést a fenemlített mozgalmak enyhülését bizton várják. Mások, mint a P. Hírlap érdemes szerkesztője, a reactionalis jellemet vagy egyszerűen tagadják, 's abban csak ügyes mentegetőzést látnak, vagy azt állítják, hogy a magyar nemzet illy reactióra alkalmat nem nyújtott.

Föltéve, bár meg nem engedve, hogy az első nézet szerint a reactionalis szellem a fenemlített mozgalmak valódi 's egyedüli jelleme: legyen szabad az ellenkező nézetűeket minden politicus vitatásnak azon alapelveire figyelmeztetni, mikép minden viszonyos meggyőződhetések leglényegeseb 's mellőzhetlen föltétele, hogy a szavak 's kijelentések értelme meghatározottassék, 's azok mindkét részről csak ezen határozott értelemben használtassanak. Értsük egymást; ha a P. Hírlap érdemes szerkesztője 's elvbaráti azt állítják, hogy a magyar nemzet és törvényhozótest a szláv mozgalmakat méltányos és mérsékelt intézkedéseik által fel nem hitták, 's e szó alatt nemzet, és nemzeti akarat, csak az országgyűlésen öszvegyült minden RRket értik, a nemzeti akarat kijelentéseül pedig csak a törvényhozótest többségének 's a kormánynak kölcsönös befolyásával végképp hozott törvényeket tekintik, akkor igazuk van azt állítani, hogy a törvényes intézkedésekben eddig semmi igazságtalanság nem foglaltatik, és senkisésem lesz később véleményökhöz járulni, mint épen e sorok szerzője; de ha ezen eseteken kívül megyei határozatok, vagy egyes hírlapi cikkek alapján nemzeti kívánatokról szólnak; ha országgyűlésileg az egyik tábla többségének határozatát már nemzeti akaratnak kereszteljük, ha azon megyék tényeit hallgatással mellőzzük, mellyek az 1840ki 6ik t. cz. világos szavaival ellenkeznek, 's megfelejkezven arról, hogy az 1836ki urbéri törvénynek hozatalakor a tótországi megyék csak ezen egy esetben engedettek egyenesen a magyar megyék közé soroztatni, a társországek deák szerkezetü leveleit olvasatlanul küldik vissza, 's ha, midőn ezt némi érdekek elérése kívánja, egyes emberek vagy törvényhatóságok határozatai nemzeti akaratként kürtöltetnek ki, akkor nem kell csudálkozunk, ha az ellenfél is illy egyenes indítványokat 's határozatokat, nemzeti akarat' kijelentéseinek tekint, 's a hírlapi kérdésségtől elcsábítva, egyes törvényhatóságok, vagy még egyének túlbuzgóságaért is az egész nemzetet akarja felelőssé tenni.

De már egyszer volt alkalmam e lapokban megjegyezni, mikép ezen reactionalis szellem a szláv mozgalmaknak nem egyedüli jelleme. Szükségesnek találtam akkor a nemzetiségünk ellen irányzott törekvésekben a német és szláv elem befolyását elkülönözní; de most, midőn a többség csak a szláv ellenszégülésben lát veszélyteljes rémképeket, erre nézve az általános szláv mozgalmakat, 's a horvátországi eseteket egymástól meg kell

különböztetni. — Van mindazáltal e két esetnek nézetem szerint, egy közös jelleme. Bár mennyi befolyással volt legyen e mozgalmakra a reactionalis szellem, hazai eseteink, törekvéseink, irányzatink analogiája arra kétségkívül még nagyobb befolyással volt. Egész Európában uralkodik a nemzetiség szelleme; a nemzetiség-tentartás nemes kívánata lelkesíti hazánk hő-keblü fiait; 's azt gondoljuk é, hogy illy szellemi irányzatok kiváltságokkint csak némely nemzetek tulajdonát képezik? azt tartjuk-é, hogy a legszembetűnőbb igazságtalanság nélkül lehetséges Csehországban, vagy hazánk szláv-ajkú lakosinál olly törekvéseket gáncsolni, mellyeket minátunk magasztalni nem győzünk? csudálkozunk, hogy midőn szüntelen azt hirdetik, mikép a nemzetiség egyetlen feltétele a nemzeti nyelv, miképen ennek fenntartása mellett a legmélyebbre sülyedt nemzet önállását kivíthatja; — hazánk idegen ajkú lakosai, kik nyelvöket eddig őrizték, annak fenntartásáért tovább is küzdenek. — Nem, nem szabad csudálkozunk, midőn tulajdon tévtanaink gyümölesit érni látjuk; — nem szabad csudálkozunk, midőn honunk tót-ajkú lakosai, kik annyiszor hallák, hogy a nyelv nem egyedül eszköz a nemzetiség biztosítására, de maga a nemzetiség; azért, mert saját nyelvvel bírnak, vélik, hogy e honban nekik, a magyar nemzetiségén kívül, még fényes jövődjök lehet; holott meg kellett volna győződöniök, hogy olly nép, mellynek polgári élete, neve, híre századok óta egy más nemzet fénye elől elenyészett, és csak ez utóbbi által volt képviselve, magános viszonyiban régl nyelvének tiszteletét igényelheti ugyan, de nemzeti önállásra sohasem tarthat számot.

'S ebben különböznek a horvátországi viszonyok a magyarhoni szláv mozgalmaktól, mellyek reactionalis és analogicus jellemökön kívül, még külön viszonyok befolyása alatt állnak. — Egy nemzetről vagy on itt szó, mellynek kiváltságos állását hazai törvényeink elősmerik, biztosítják; melly századokon át csatamezőkön 's országgyűléseken önállását fenntartotta; nem csupa nyelvbeli érdekek előmozdításáról, vagy egy nem létező nemzetiség védelméről; nem a Magyaromania és Panlavismus közti harc uralkodik itt kizárólag, hanem a politicus vitalközökben létező ellentételeknek — a fenntartó elveknek öszveitközése mutatkozik ott; azon kérdés tárgyalatik: fenálljon e most, mint hajdan e két nemzet közti szellemi egyetértés, jogi 's anyagi anomaliák mellett, vagy anyagi egység és szellemi ellentét! — Kétségkívül vannak számosan Magyarhonban, Horvátországban p. o. a semmi által sem menthető ilirpárt, kiknek irányzatai a fenemlített érdekek leple alatt messzebb céloznak, 's veszélyes öszveitközésekre vezérelhetnének. De épen a dolgok illy állásában szükséges a jogszerű és veszélytelen elemeket a veszélyesektől megkülönböztetni; és mig egy részről a törvénytelen, 's a hon békéjét zavaró merényeknek férfias elszántsággal ellenállunk, más részről a felhevült kedélyek lecsillapításán, enyhítésén komoly méltányossággal kell munkálkodni. Gr. S. A.—I.

De lássuk belsejét, gondolám; az talán könnyítni fogja elfogultságomat; pazar pompája, mellyről sokat olvasék 's még többet hallék, talán elüzendi a komoly képeket, mellyek külseje láttára lelkem elibe szálltanak.

Udvarán pompás vízfó áll. Nevezeteseb ennél az Óriás-lépcső (Scala de' giganti), melly a palota felső emeletébe vezet fel. E lépcső azon Sansovino által faragott két óriási szobortól nevezetett így, mellyek Mars és Neptun mythologiai istenségeket ábrázolják. Remegtek inaim, midőn e lépcsőkön fölmenék. Marino-Faliero véres fejt; Foscarini merevült tagjait képzelmem látni azokon. E lépcső legfelső lapján téteték az új doge fejére, tüstint megválasztatása után, a tanácsosok legidősbikétől a hercegi korona; és itt fejeztetett le Marino Faliero 1355diki april 17dike reggelén, mint főnöke azon öszveseküvésnek, melly ezéül az olygarchiai zsarnokok kiirtását tüzé ki. Egy kaczer némben vezette a honnak tett dicső szolgálatok közt megöszült aggastyánt gyalázatos halálra; *) 's a nagy tanács teremében — hol Tintoretto, Palma és Bassano mesteri kezeiktől esetelve zordo-

*) Steno, velencei patricius, neheztelven a hercegre, e sorokat írta annak nagytanácsbani székére:

„Marino Faliero a szép feleség, Más élvezi azt, de ő tartja ki.”

A Tizek tanácsa Stenót e tetteért két hónapi börtönre, 's egy évi száműzésre ítélte; melly itélettel nem elégedvén meg a herceg, Bertuccio Izraellel (arsenali felügyelővel) szövötközött a tanács hatalmának megdöntésére. Az öszveseküvés kisülvén, a közel 80 éves Faliero gyalázatos halált szenvedett féltékenysége díjában.

nan tekintgetnek alá a velencei hercegek többnyire marczone képei, 's közöttök a kilenczven évű vak Dandolo is, ki a köztársaság hercegi süvegét nem cserélte föl az általa meghódított keleti birodalom császári koronájával — fekete posztó van festve két doge arczképe közé a felirással.

„Hic est locus Marini Falieri Decapitati pro crimibus.”

Az öreg Foscarini, kit talán ismer nyájas olvasóm, Byron „The two Foscarini” című tragoediájából, szinte e lépcsőkön végezé, mint letett herceg, eszelekménydus napjait. Midőn a neki annyi kint szerzett hercegi székét elhagyta, családja körébe akarna visszatérni, — családjába, mellyet egyetlen neje tudott lecsigázni a Tizek tanácsa — megszakadt szíve az aggastyánnak e lépcsőkön, hol fölleit az új doge megválasztását hirdető hang meghatá. Az embert, a polgárt nem sujtá halálra a fájdalom, mellyet mint ember, mint első polgára az oroslány-köztársaságnak érezett! az atyai szívet dúlta fel a kín, mellyet fűának, az ártatlannak, a halálra kintzottnak gyaşos sorsa okozott!

E lépcső irányában látható még nyoma azon híres oroslán-szobornak, mellynek szája nyel el a vádleveleket, mellyeket ritkán hazaszeretet, leggyakrabban a kaján irigység, undok káröröm és gyáva bosszúvágy vetetett a nemes állat szájába! És mennyi kint, mennyi halált parancsolt a Tizek kérélytelten itélete az oroslán gyomrában feltévtelen vádakra! Hány ártatlan esett azok miatt áldozatul a hon szent javának, az álladalom bátorságának ürügye alatt!

A jeles értekező ur lelkes szavaihoz csak egy megjegyzést csatolunk. Ő a csehországi szlávok nemzetiség-körüli törekvéseit egy vonalba helyezi a honunkbeli szlávokéival. Mi e kettős ügyeket jogossága és méltánylása közt különbséget látunk. 's azt hisszük, hogy nem mind törvényes és méltányos, következésképp nem is szabad mind az szlávpolgártársainknak itt e hazában, a mi különben jogos, törvényszerű, méltányos, 's következésképp szabad a cseheknek saját országukban. Megkülönböztetésünk motivációja oly közel, hogy annak bővebb kifejtésével nem akarjuk untatni olvasóinkat. A szerk.

A Pesti Hírlap szemléje.

A magyar irodalom és művészet 1842-ben cím alatt a P. Hírlap 209dik számú értekezője szemlét kezd az irodalom és művészet felett.

Mi csak helyesíteni tudjuk, hogy lépdaganító komor politikája közé, valahára már egy kis lélekderítő irodalmi 's művészeti virágokat is kezd ültetni. Olvasói szinte, mint a magyar irodalom baráti csak köszönettel veendő e virágokat, habár azok olykor parlagi rózsákká fajulnának is.

A journalistica főhelyet foglal ekkor e szemlében. Hogy a P. Hírlap itt per figuram praerogationis annyira magasztaltatik, a mennyire a Hírlap urai ismértetes, igen, már közmondássá vált szerénységöknél fogva egymást és lapjokat magasztalni csak képesek, azt mi igen természetesnek találjuk: mert ugyan nem volna jó dolga a P. Hírlap szerkesztőjének, ha saját házában engedne magának keserű igazságokat mondatni, midőn illyeket másoktól ügyis elégszer kénytelen hallani.

A Világról e szemlében ekkor semmi új sem mondatik, mit a P. Hírlap urai, és — és zemplini t. levelezőnkül nemrégiben oly eltaláltan jellemzett — levelezői már az unalomig íme mondatkolt. Legnaivabbak a szemleirő íme szavai: a Világ „sem a valódi megfontolás, sem a valódi haladás lobogójához hű nem vala.“ O igen! mert hűségesek csak ti tudtok maradni!

Valóban, ha a nemzetiség, adó, népképviselő, kereskedés 'sat. körüli fejtegetései a „Világ“nak nem megfontolási vitatkozatokat vétetnek; ha az adó pártolása, nemzetiségünk védelme, anyagi szükségünk fejtegetése nem a haladás lobogóját viselik; akkor a Világ nem vala hű elvéhez! Bezzeg ha a P. Hírlap egykori, 's koronkint még most is feltűnedező fellegvárai építéséhez segítne követ hordani a Világ, majd lenne magasztalás; hanem, igaz, ő ezt nem tevé, sőt ellenkezőleg, azok halomra döntögetésében működött. Bajos, de nem hálátlan munka; azonban olyan, mely nektek nem tetszhetik. — De midőn a Világról így beszél, vajjon mint mondhatja a szemleirő, hogy a „P. Hírlap, színe oly határozottan állandó?! Ugyan nyuljanak keblökbe annak urai, 's összevetve a P. Hírlap eddigi folyamát, vallják meg: nem tért-é már is a P. Hírlap a dühöngő izgatás szerepétől a megfontolási felé, melyet pedig annyira kárhoztat a Világ-ban? — Nem eserél bőrt, csak szőrt a róka, 's lőletek urak, igaz vallomást, tudjuk, nem nyerhetünk. Hanem el volna tévesztve a Világ iránya, ha nektek sokszor és sokban tetszenék, avagy ha tetszeni csak akarna is.

Mi a Világ megyei tudósításit illeti, azokon a lap fő irányának színt látjuk ugyan előmleni; de

a nélkül, hogy a tények elferdítettének: mert a Világ nem kívánja, 's okosan nem is kívánhatja levelezőitől, hogy politikai színe miatt tényeket ferdítsenek el, — mi azonban a P. Hírlapban, csak hogy az elv színe meg legyen, nem ritkán történik.

Hogy a P. Hírlap szerkesztője a Világgal nem akar többé vitázni, annál könnyebben megfogható, minthogy Széchenyi gr.nak a Jelenkorban fölléptével ügyis eléggé meggyűlt baja, 's különben is kedves dolog neki grófokkal és grófok ellen vitázni. A P. H í r l a p szerkesztőjének — minden szép esze mellett is — nincs hivatása a dialectikára. Neki csürés csavarás illyekben véd-fala; 's hol a mögé nem búvik, dorong a tolla, sár meg epe a tintája, pokrócz a papírja. Illy eszközökkel, igen természetesen, nem sokra mehet, 's azért helyesen tesz, hogy követi a P. H í r l a p urai 's jóakarói tanácsát, és hallgat ott, hol fegyverével előbbutóbb csak önmagát verné agyon.

A Világról azonban felteszszük, miszerint fog bírni annyi taktikával, hogy hol szükség leend, megátmadásait körleheltenül folytassa, 's hol a szemléket elvektől elválasztani nem lehet, azok kedvéért ezeket a sorompó fővenyén ne mellözze; igen keveset, vagy épen semmitsem gondolva azzal: követend-é vagy sem a szemleirő parancsnoka példáját?

Fővárosi hírek.

† Pest, jan. 7. 1843. F. hó 4. kiszedték a két testvérarost összekötő hajóhidat, miszerint a közlekedés csónakokon történik. Mi szép volna például egy kis csinos gőzhajóska e közlekedés előmozdítására. Aligha szivesben nem fizetünk vitelbért, mint most adunk szállítási ajándékot, midőn mint számos példa mutatá már ezelőtt, a csónak-felbilélenés, 's így a vízbefuladás veszedelmének is ki vagyunk téve ügyetlen 's néha itas hajósok kezelése alatt. De talán jobb lesz az idén. Reméljük!

— Az ujon 's kinevezett nemzeti színházigazgató Bartai Endre ur a rá bízott ügy körüli buzgókodásának tanújelét adandó Bécsbe utazott, hogy ott részint alkalmas zenészeit 's dalmoki egyének megnyeréséről gondoskodjék; részint figyelmét a jelenleg divatos szín- 's dalművekre, 's azoknak szinpadkiállítására fordítsa, hogy mit alkalmazható 's haszonvehetőnek talál körülményeinkre, azt nemzeti szinpadunkon életbe léptesse. Mindenesetre szép figyelem az országos ügy iránt, 's eleve is a legjobb 's legbuzgóbb akaratnak erős tanubizonyosága. Szilárd akarat fél cselekvés, 's ha a körülmények 's a közönség részvétele egy segítendik őt a nehéz pályán, milly szépnék mutatkozik akaratára az ügy virágzatosára, nem hisszük, hogy reményünkben csalódnánk: miszerint a nemzeti színház fenállhatásának szilárd alapja meggyvetessék.

— Mennyire megy utcahőseink vakmerősége a következő eset tanúsítja: december 31dikén esti 5 és 6 óra közt S. A. kisasszonyt, a mint egyik atyafia látogatásáról komornája kíséretében jövé, az uri-utczáról a hatvaniba kanyarult, egy illy utcahős megtámadja, 's köpenyéből erőhatalommal ki akará vetköztetni. Védelemre találván, a fesiköltő komornát úgy csapá arczul, hogy az elesvén, ijedelmé következtében még ma is beteg fekszik. Hasonló hírek főleg külvárosinkból, naponkint jönnek tudomásunkra; de mi azokat többnyire költeményeknek szeretnők tartani; azokban a jelen eset

valóságáról oly férfi által biztosítottánk, kinek minden szavai minden hitelt érdemelnek. — Ha illy vakmerőségek a tanásház közelében, a város kellő közepén, kora este történhetnek: igen valószínű, hogy nagyrésze legalább azon — a milly furcsa, ép oly sajnós — eseményeknek, mellyek külvárosinkban történőnek állítanak, csakugyan való és nem rege. Tudjuk, urak, hogy nem lehet mindent egyszerre; de eszközjétek legalább, hogy Pestnek még főutczáin is ne járjunk kevésb bátorsággal, mint ezelőtt a város végső útcain járhatánk!

— Vasárnap, januar 15én 1843. a szab. kir. pestvárosi redout-teremben a Terezia-külvárosi kisdedovó intézetek javára, rendkívüli nagy Aloroczás táncvizgalom fog tartatni, mellyet a jótékony cél elősegéllése tekintetéből a nemzeti, szab. kir. Buda- és Pest-városi színházak mindkét nembeli t. cz. tagjai, nem különben Wolf úr műlovas színe mindkét nembeli lovagművészei 's több buzgó műkedvelő által szivességből előadandó, magyar történeti Hunyadi Mátyás magyar király hazaérkezése Csehországból 1458-ban című ünnepélyes díszmenet, 's az azt követő különbféle, és a fenérintett színházak özves ballet-személyzete által előadandó több rendbeli nemzeti és allegorai tánczok fognak különösen érdekesíteni. A tánczokat a közkedvességű Morrelly F. úr, a díszmenetet pedig es. k. Ceccopieri gyalog-ezred teljes tábori zenekara vele egyesülvé fogja kísérni. Belépti jegyek a bál teljes programjával együtt minden könyv- és műárús boltokban, nem különben minden nevezetes kávétermekben 1 fl. 40 krjával pengőben előre szerezhetők. A bál többi részleteiről, a közelebb kiadandó teljes program fogja a t. cz. közönséget bővebben értesíteni.

Hivatalos jelentés.

A magyar nemzeti színházi igazgató országos választmány részéről.

A már hírlapok utján két ízben történt köz hírtételkor nyilvanított elvek, 's tág működési körbe helyezett magyar nemzeti színházigazgató hivatala megválasztására kinyitott mai határnapon három egyén jelentkezvén, kinek ketteje nem ügyelve a nemzeti országos színház fenntartására ajánlott, 's a be nem fizetésekből származott nem legkedvezőbb országos pénztár helyzetére, a fenn álló törvényben kijelölt segedelmi pénzen fölül nevezetes pénzbe kerülő építéseket, ujtításokat kívánván, sőt azon-tul is terjeszkedvén, a nemzeti színház igazgatói hivatala a harmadik egyénre — mint ki a teljes számú országos választmány által elénekbe szabott pontoknak magát alávetette, és különben is a zene művészet mezején már érdemeket tett, és a színház ügye iránt sok vonzalommal viseltetik, — Bartai Endre urra ruházattat áltál. Költ Pesten december 20dikán 1842dik évben. Fráter Pál tollvivő.

Egyesületi közlések.

Gyermekórház. Pesten jan. 2. 1843. E napokban illy tartalmu levelet, egy csomó gyolcsal együtt adtak kezemhez: „Midőn a honunkban újabb időkben felléptott jótékony intézetekre gondolok, azok közt főleg a Gyermekórház intézete foglalja el figyelmemet: mert a kisdédek igénylik különösbbe segélyünket; mert ezekről monda édes üdvözítőnk is: hagyjátok a kisdédeket hozzám jönni, övék a mennyek országa.“ Hogy tehát ezek sorsán valamivel könytessek, alázattal kérem a t. u. mint a gyermekórház elnökét: méltóztaték az ide zárt 100 rőf pamutgyolcsal, mint eskély szivességgem tanuját tölem oly mulattal átvenni, minővel én azt nyujtom, 's egyszerűs mind azon nyilatkozatomat elfogadni: hogy a nevezett intézet

midőn mégis a nagyobb rész akarata nélkül korlátlan hatalomra jutott senatorok féltékeny tekintélye volt leggyakrabban az, melly áldozatokat kívánja. A velencei köztársaság jelképe egy trónon ülő némben vala: fején koronával, jobbjában pallas, és baljában mértékkel, mint Themis, az igazság istennője ábrázoltatik; sőt a Tizek tanácsszobájában e jelkép egy lánczot szétörő hölgyalakban van ábrázolva Veronese Pál, vagy Zelotti jeles esztétől. Valódi satyrája azon politikai szellemnek, melly a lagunákban uralkodott! Alig lehet ugyanis képzelni nagyobb nyugót, nagyobb elnyomottságot, mint melly Velence népére — a köztársaság legvirágzóbb korában — nehezült; alig kevesb igazságot, mint a Tizek határozataiban, mellyek nem csupán tetteket, nemcsak szavakat, de gondolatokat is kimondhatatlan szigorúsággal, a rögtön halált felmülő kínokkal büntettek meg! Hanem érzi-e jelekben gyönyörködők a sokaság, 's erre kellett leginkább hatnia a velencei nagytanácsnak, hogy hatalmát fentarthassa, mellynek legféltelmebb ellenei — igen gyakran — saját körében támadának. A nép látva hazája jelképét, magasztalá Velence tanácsát, dicsőségét, és — szabadságát! 's e feletti mámorában feledé, hogy a tört láncz csak festve volt, a szép nő lábai alá; míg ő a magát egész súlyával viseli nyaka körül!

Eddig nem sok zsepét, vagy legalább nem sok szivderítőt látánk a hercegi palotában. Természetesen, mert M. Faliero képe helyét — melly az egykori nagytanács-teremben látható — kivésvén, csak a folyosón valánk. Menünk tehát a termekbe.

Az „Óriás-lépcső“nek van ellentéte is — az ugynevezett „Arany-lépcső“, mellyekkel Velence krónikája nem társít oly szomorú emlékeket, mint amazzal. — Az arany-lépcsőkön teremek sorába jut a palota látogatója, mellyek falain 's padlatain a velencei iskola első- 's másodrangú festészeinek legsükeültbb képei díszelnek. Drága márványoszlopok köznyílnak meg a jai a „követtség“ 's „tanácskozási“ teremeknek; kivált amannak padlását gazdagon aranyozott, mestervésztű rámak, cifraságok, arabeszek 's domborzatok (bassi rilievi) közé illesztett festmények ékesítik. Kimeríthetlen kincsek tanui ezek, mellyek a művészetek beavatottinak tág mezőt nyitottak a lelkes ápolók dicsőítése mellett saját nevéket halhatatlannítani! — A „Pregadi“k tereméből, egy szűk csarnokon keresztül, a ma egészen elhagyatott kis kápolnába juthatni, mellynek pusztá oltárán Sansovino jeles műve — a bold. Szűzet ábrázoló szobor — áll, 's a keskeny lépcsők felett, mellyeken egykor a lagunák hercege, ki magát a római birodalom negyede és fele urának nevezé, az említett kápolnába járti szokott, láthatni Tizianonak egyetlen fresco-festményét: sz. Kristóf képét.

A „Johászok hídja“ és a „tömlőzők“ egyik kiegészítő része a nagyszerű épületnek. — Rettenetes eszme! A dicsőség emlékeit a szeny és gyalázatával ekként egyesíteni! Egy földel alatt lakott itt egy hatalmas nemzet koronás hercege, az élet minden kigondolható kényelmé- és dicsőségében; a képező művészetek remek szüleményivel dúsan felékesített csarnokokban: 's a szenvedő, a sínlődő rab, nehéz bilincsekkel tölgy ágyaira terülve szirmos barlang-

jában, vagy a paphőség által izzult ólomfedeztetű kamrájában! — Egyébkint, voltak a hercegnek is — kivált Marino Faliero gyászesete után — lánczai, 's talán ő volt e megfoghatatlan politikai elemekből alkotott álladalomnak azon rabja, kit leginkább szorítottak a szellemi bilincsek, kit leginkább őriztetett a féltékeny kereskedői olygarchia, melly midőn Faliora a halálos ítéletet kimondta: kimondta egyszersmind azt, hogy hercege első alattvalója a köztársaságnak, melly sajátlag a nagytanácsot képező patriciusokban volt központosulva, mindenesülve! 's talán nem minden jelentésküli volt ott a hercegi lak e bizarr elrendezése? Tudatni akará a dogéval a találékony eszű zsarnokság, hogy a hercegi teremekből egy lépcső vezet csak a szirmos, irtózatos odukbá, sőt barlangokba, 's csak egy, a damaszkai gazdag selyem szövetekkel borított nyoszolyából a gyalultatlan tölgy-ágyakra, 's a fényes hercegi székbe — a bárdörzökre!

Fáklyát gyujta kalauzum, a ciceronik legeggyűbbike: mert a nap éltető fénye nem hat ezen irtózatot helyek re. Fáklyát gyujta, mondom, 's a szűk falépcsőkön borzalommal követtem őt a tévelyes folyosókon, mellyekre a börtönök ajtai nyílnak, 's mellyek oly szűkek, hogy csak egy ember járhat azokon, 's a boldogtalan, kit a végzet e kőödukbá kárhoztatott, csak az ajtó feletti gömbölyű nyíláson nyert levegőt. — Három emeletet képeztek e tömlőzők, a legalsót azonban, melly mint mondják szűnt a lagunák alá volt építve, 's mellyekben a tenger apálya 's dagálya szerint a növekedő 's apadó habok közti élve rohadhat el a nyomoru fogoly, előntet az emberiebb kormány,

iránti hajlamomat tettel tanúsítani jövedőre is polgári kötelességemnek ismerek. Ki sat. Németh László Dávid, Pest városi lakos. — E szép jótékony tett önmaga elegendő dicsőre. Az igazgató választmány annak egyszerű közlésével legjobban véli megköszönni a becses ajándokot, mely a szegény beteg kisdédek ápolására nézve oly igen igen czélszerű! — Közli Havas József — igazg. vál. elnöke

Nyilvános köszönet: 1842ki december 31én, néhai Magyar Károly árvi részökre, nemzeti színházi pénzeszedő Kólosy Gergelyné, aulirak által letett ajándokokért: Bajkay Endre, h.ü. vban 1 fr. 15 kr., Steinbach Ferencz, kir. tan. 4 fr. 25 kr., Nagy Ignác ur 2 fr. 30 kr., Jesszenszky János kir. tan. assz. 7 fr. 30 kr., Sepsey ur 50 kr., Szabó ur 1 fr., Degne ur 1 fr. 5 kr., Majtényi Pálné assz. 12 fr. 30 kr., ifj. Csepessányi ur 4 fr., Ragályi Tamás, adv. tan. assz. 12 fr. 30 kr., a belvárosi káplán 1 fr. 5 kr., N.N. 1 fr. 30 kr., Fitos ur 25 kr., Reszler ur 1 fr. 5 kr., Rózsa Pál N.N. 1 fr. 30 kr., Markovicsné assz. 3 fr., Farkas Gábor ur 2 fr. 5 kr., N.N. 40 kr., N.N. 25 kr., N.N. 3 fr. 30 kr., N.N. 2 fr. 30 kr., Rákosszky Ferencz ur 2 fr. 30 kr., Csernovics ur 50 kr., ifj. Ilkay Sándor ur 5 fr., Battyányi Lajos grófnő 3 darab aranyat, Kendeletényi Alajos ur 12 fr. 30 kr., Vörösmartí Mihály ur 6 váltó forintot. — Összesen 98 v.fr. 10 kr. és 3 darab aranyat.

Esztergomból dec. 31. 1842. Folyó hó 19én kezdődött közgyűlésünk főispáni helyettesünk megem jelenhetvén, az árjegyzékek és jegyzőkönyvek olvasattak; de másnap elnöklete alatt, a levelezések 's egyéb fontosak vétettek föl. Zala levele, mivel már a turpójai tudósítás nyomán tárgyilag határozottat, ugy szinte Nyitrának az elfogatók végett írt, valamint Nógrádnak az éjszakai terjeszkedések végett tett figyelmeztetése, tudomásul vétettek. Varasd, és Szerém rokon érzelmeiket tanúsító levelei forró örömeztet gerjesztének. Hontnak a Garam szabályozásához közös működésre felhívó levelére, küldöttség neveztetett. Torontálé a Károlyvárosi levél tárgyában élénk részvétet gerjesztett ugyan, de mint kisszerű kihágás rendeltetett orvosoltalni. — E példa újolag meggyőzte a RRket a felől, hogy ámbár a magyar nyelvről törvény eléggé érthető legyen, mégis a tulajdonát féltékenyen őrző, vagy az ürügyöt szívesen kereső, abban védelmet találhat azért, minthogy abban a köteles ség végső határai kijelölve nincsenek: ennél fogva országgyűlési utasításul feljegyeztetni rendeltetett, hogy a követek a fenálló törvényt oly világossá igyekezzenek felváltani, melyből minden hatóság, 's egyesek ebből kötelessége nyilván kitűnjék, egyszersmind minden bizonytalanság és gyanakodás, a határok világos kijelölésével végkép megszűnjének. — Azon megyének a gyorsírók tárgyában felszólítása, Nádor ő Fensége ismertetés gondos előlátásban megnyugodván a RRk, tudomásul vétetett. Pozsony és Szerém ösméretes levelei küldöttségre utasítottak. Nádor ő Fensége a vakok pesti intézetének pártfogását ajánló irata, gyűjtendő adakozások végett az illető tisztviselőknél kiadatott. Primás ő hercegsége pedig már annyiszor tanúsított főpapi kegyes jellemeit új jelét adá azzal, hogy ez intézetet is egy örök alapítványnyal gyarapítani méltóztatott. Pestnek hangszegyesületi ajánlata, előfizetés-szerzés végett szinte kiadatott. Zala felszólítása a követek által pártoltatni rendeltetett. Április 4kén tartandó közgyűlésre, az országgyűlési tárgyakkal foglalkozó küldöttség, munkálattal beadandja.

Túróczból. December 21dikén 1842. November 28án kezdődött, 's ma eloszlott, törvényes számvevőszékekkel egybekötött közgyűlésnek nevezetessé határozati 's végzéseit következők: 1) Megyénkben fenálló két gyógyszerternak, még egy harmadikkal szaporítása felsőbb helyen megengedtetett, oly kikötéssel mindazáltal, hogy a folyomódó azt 3 hónap alatt egészen rendbe hozza, 's másnak felsőbb jóváhagyás nélkül azt el nem adhatja. Nehány év előtt hasontar-

talmú folyamodásra az illető egyén tagadó választ nyert, most azonban a concurrentiának nagyobb tér nyitottat. Mivel gyógyszerárusokról van szó, elnem hallgathatom azon vitát, mely gyűlésünk utolsó napján erre vonatkozólag támadt; ugymint régebbi idő óta megyebeli két patikárius a bértvonók rovatában foglaltatik, 's egyenkint 50 forintot, vagyis összesen 100 frt hűz fizetésül, mit a Helyt. tanács több ízben megszüntetni rendelt, de mindannyiszor a megye felirásai következtében, az utolsó intézkedésben ugyan a mostaniak személyére szorítva, maga épségben hagyott, 's ezen fizetést jelenleg némelyek feleslegnek találván, azt mindenesetre megszüntetni kívánták; ellenben némelyek a fenálló intézkedés rendeltetésére 's annak nyomán hozott végzésre hivatkozván, ezen immár személyre szorított fizetést, nehogy a megye korábbi felírásiban előhozott védokok tekintetéből — következetlenségről vádoltassék, pártolták; végre minden e tárgyra vonatkozó irománynak jövő közgyűléseni előmutatása a jegyzői hivatalnak meghagyottat. 2) A vakok intézetéről mind Nádor ő fensége, mind pedig Pestmege által körülményesen tudósítatván a RRk, a szolgabiráknak kötelességül tétetett, hogy különös pártolásba ajánlván az intézetet, segélynyújtásra mindenkit felszólítsanak. 3) Országgyűlési tárgyak rendbeszedésére 's utasítás-kidolgozásra még mult évben kiküldött, de eddig még egybe nem ült választmányhoz utasítottak: Beregnek a római katolika egyház függetlenségéről, Torontálnak a gyorsírók érdemében, Szerémnek a Duna-Száva szabályozását sürgető, a fumei kapitányságnak a vasutvonal elkészítését javasoló, Borsodnak a papi jóságok jövedelmeinek népvédelemre fordításáról, Tolnának a vasutak tárgyában, Győrnek a tudományok magyar nyelvi tanításáról, Fejérnek Bereget czafólólag a római egyház függetlenségéről, 's Krassónak a bányatörvényeséki hivatalos német irományokról, hozzánk intézett becses levelei. 4) Kézsmárk, Szabadka, Eperjes és Sz.-Németi sz. k. városok leveleiben előhozott tárgy országgyűlési elrendezéshez tartozván, most nem pártoltatott. 5) Magyar nyelvnek megyénk ügyeiben, vonatkozólag a tisztí jelentésekre, általános behozása indítványoztatván, miután az indítványt pártoló rész e tekintetbeni törvénynek nem elég világos létét, 's innen következtethető kötelező erőnek hiányát elismerte volna, hosszabb, majd két óraig a kedélyeket nem kissé ingerlő tusa után, határozatul kimondatott, hogy latin jelentéseket szabad lesz ezentúl is beadni; azonban a bukott fél egyik kitűnő tagja azon nyilatkozást tette, miszerint, ha most bukik is, még sem szűnendik az indítványt, mind annyiszor, míg nem győz, jövő gyűlésen ismételni. 6) Nyitramegyének felszólítása, miután az általa sérelmül felhozott kétszeri ellenállás, 's a felsőbb helyről érkezett parancsnak nem hódolás okul szolgált volna a katonai karhatalomnak elrendelésére, mint oly tárgy, mely részint a törvény félremagyarázásából támadt, 's országgyűlésileg félrevetettet, részint pedig a törvényes rendeleteknek nem engedelmesség természetes következménye, pártolásra nem talált. 7) Tolnának a felemelt postabér érdemében pártolásra felhívó levele, meleg részvételt fogadtatott; de mivel a gyűlésnek utolsó napján arról értesítettek a RRk, miszerint a német térítvények 's tudvalévő bélyeg már megszüntetett volna, erre vonatkozólag a felirástól elálltak, és csupán a postabért érdeklő felírás tovább is ematározottat. 8) Lehoczky Pál táblabíró indítványa következtében ő felsége a folyó

évi február havában tartott közgyűlésből felküldött kath. lelkészek elleni ismeretes pörnek minélelőbbi viszküldésére jobbágyi alázattal megkéretni rendeltetett. 9) Krassamegyének több leveleinkre adott válasza, Magyarországba nem igen nagy vonzódását tanúsítja. 10) Orvosoknak himlőoltásért ez évben 392 fr. 30 kr. vált; törvényszéki bírának napdíjakul most karácsoni Sedria alkalmával 122 pengő forint fiztetetett. 11) Marhahusnak ára 11 krról 10 krra leszállítottat. 12) Pozsonymegyének az országgyűlési ingyenszállásokat érdeklő levele e megyének korábbi határozatival megem egyezik 's azért pártoltatni nem fog. 13) Torontálme gyének az országos választásokra nézve követi utasítása miéinkkel, még az előtt keletkezett, megegyezvén, a károlyvárosi bírónak törvénytelen tette pedig részünkről is rosszatlatván, ez utóbira nézve rokonszenvű felírás határozottat. 14) Úgyszinte azon megyének a büntető rendszer közlését sürgető, és Somognak a kereskedési ügyet a kir. előadásokba foglaltatását kívánó felírásait pártolandjuk. 15) Nógrád beligazgatását tárgyzó Sréter János jelentése köszönettel fogadtatott. Törvényszékiunk folyamattjáról, 's egyéb érdekes tárgyakról tudósítasomat legközelebb beküldöm.

Krassóból. Lugos, 1842d. decemb. 24d. Tizenkét napig tartott közgyűlésünk eddig követett rendszerűnk mellőztével a scontro fölolvásával kezdők meg m. alispánunk indítványára; az indítvány támogatására fölhozottak annyira meggyőzők valának, hogy ellenkező egy sem találkozott, azonban terjedelmes scontrónknak alig olvasók felét föl; de ezen nem fog a t. olvasó csudálkozni, ha meggondolja, hogy 18—20 ivre terjedő scontro sokat foglalhat magában egyiknek is, másinak is unalmast; 's ebből azután igen könnyen magyarázhatni meg azt is, hogy a mint az indítvány hallgatással nyilvánított közakarattal elfogadtatott, ugy az unalmas Scontro első napon megkezdett olvasásának folytatása ismét hallgatással nyilvánított közakarattal mellőztetett. E szerint magánügyi tárgyainkról a közügyiekre áttérve lelkesedéssel fogadtuk nádor ő es. kir. fenségének felszólító levelét, vágy keletkezék kebleinkben alapítvány-tételre, mert hisz a vakok intézete mindennél köz részvét tárgya — de az aránylagos kivetést, mindenkit fizetésre kényszerítőt, nem szeretjük; aránylag többet adni másnál nem akarunk; 's így megtartva a régi jó szokást, főbiráinknak meghagyatott, hogy mindenkit bő adakozásra buzdítsanak; adja ég, jobb sikerrel mint eddig! — Fog-nak emlékezni e lapok t. olvasói, miszerint megyénk a nm. H. tanácsot megkérté, hogy a császár-huszárezred ez évi őszezonulását Lugosra rendelni méltóztassék, 's azt sem feledék talán, hogy a megyénk keblében szállásozott lovas katonaságnak fél századdal lett — adózóinkra igen súlyos — szaporítása ellen fölirtunk; mind kettőre válasz érkezett, különösen az utóbbira feleli a tisztelt kormányzék, hogy a kérdéses új teher viselésétől annál kevésbbé mentethetünk föl, mivel az idei ezredes összevonulás helybentartását magunk kértük, — kértünk igen, de nem, mintha adózónk fölösleggel bírna, melyet mi nagylelkűleg oda áldozni akarunk; nem is azért, mintha súlyos terhet másnak, minden esetre erősbnek vállairól leemelni, 's úgy is eléggé terhelte szegény népünk vállaira rakni kívánánk; o nem! hanem megemlékezve arról, hogy adózónk Temesben, Torontálban, sőt már Békésben is drága áron tartozott fegyvergyakorlásra oda rendelt katoná-illetményét ellátni, e súlyos

mely a Tizek korlátlan hatalmát megsemmisíté. A két felső sorbeliekből is csak egy van meg eredeti alakjában, fával — ha jól látam, durván hasogatott fenyűkkel — egészen bebélelve, 's egy tölgyággal, a többi a nép méltó dühében a francia hadaknak Velenczébe érkeztekor, berohanva a palotába, elhamvasztá, 's megszabadíta egyet — az utolsót! — e kinok honából, ki már sok éveket tölte azokban, remény nélkül az isten szép egét valaha láthatni! de a nap fénye eloltá világát szemének, mely attól elszokott. Látható még azon börtön, melyben a költőre ítétek megfojtattak, és szemléltetők falain a Tizek áldozatainak véreseppjei, látható szinte a hely is, melyen a bárd függött, 's a lyukak, melyeken keresztül a kivégzettek vére a lagunák vizébe, a lezuhant lelketlen test után szivárgott. — Iparkodtam megválni e borzasztó helytől, 's feljutva a világosságra, a „fóhászok hídját“ tekintém meg, melynek palotába nyúló részén kettős ajtó vala: egyikben föl, a bírak elibe ment a vádlott; a másikon egyenesen tömlőczébe. Vissza rajta soha, vagy csak igen ritkán! Az „ólom a latti“ tömlőczóknak, melyek szinte a hercegi palotában valának, ma már csak nyomai 's padlás-deszkázatok maradványi láthatók. Egyébiránt az, hogy szorosan ólommal voltak volna fűdve, ha mai alakjukból hajdani elrendezésökre vonhatni itéletet, nem egyéb mesénél: mert az ólomtötöt, melyet az egész hercegi-lak fedve van, vastag gerendák 's ezekre függesztett erős deszkapadlás választá el a tömlőczóztól, kinek sorsa itt mindenesetre kevésbbé volt kínos, mint az alsó tömlőczóknak, hol általában télen kellett szynlődnie, mi-dön a hó nyári napokban a felsőbe tétetett át.

„Hála, végtelen hála a gondviselésnek, hála a kor szeleddé szellemét lelkiismeretesen szemlélő 's követő kormányának, mely ezen embertelen kinylukakat záraik- 's ajtaiktól örökre megfosztatá!“ —
Igy sohajté a hercegi palota térs udvarán nehéz lélekzetet vére, mely az iszony helyein elszorult tüdőimet fölennyhité 's az átelleni „pénzverő esarnokba“, „régii könyvtárba“ és „királyi palotába“ vagy is „uj pro curatoriákba“ siettem, az építészet, szobrászat 's festészet műveiben gyönyört keresendő, mely a hercegi palotából hozott komor érzeteket ismét felderítse.

Az irtalmas szerzet jótékony munkálkodása Budán a legközelebb mult évben.

Érdekes statisztikai adatot közlünk az irtalmas szerzet budai zárda kórházának közrebecsott mutatóványából. A Marczibányi István által alapított kórház-osztályban 1041ki novemb. 1jtől 1842ki october utolsójáig felvett 's ingyen ápolatott különböző mesterségű betegek száma 1056, kik közül meghalt 80: a városi kórházosztályban összes szám 1038, — közülök meghalt 125. Amazok közül haldokolva 9, halva 2 hozatott be a kórházba, imezek közül pedig haldokolva 12, halva 2. Nemzetbeli származása nézve a Marczibányi-kórházban 526 magyar, 101 cseh, 95 morva, 83 osztrák, 28 porosz, 20 sziléziai, 19 szász, 17 erdélyi, 17 stájer ápolatott, 's így tovább. A városi kórházosztályban pedig 602 magyar 77 cseh, 69 morva, 62 osztrák, 35 lengyel, 27 bajor, 12 orosz, 16 sziléziai, 8 olasz, 's így tovább. Vallás-

ra nézve a Marczibányiféleiben volt: katolikus 865, óhitű 18, evangélikus 127, reformatus 36, izraelita 10, a városiban: katolikus 862, óhitű 23, evangélikus 100, reformatus 28, izraelita 25. — Illy szerzet valóságos áldás a polgári társaságban, mely mindenkire kiterjeszti felebaráti kezeinek ápolását! Illy jótékony működés megmondolásánál elszegényül a türelmetlenség, 's a kaján oldalkacsingások hátterbe szorulnak. Az irtalmas szerzet emberszerető működése valódi példányképe a felebaráti jótékonyág üdvterjesztő ölekezésének 's illy eszelekvések, bármi esendben 's elvonultan a világ szeme elől menjenek is végebe. megtermik gyümölcsüket. Minden áldó szó, minden rebegő hála, melyet a vallás és nemzet tekintete nélkül ápoltak mondanak kegyes ápolóikra, áldást zeng a felebaráti szeretet magas erényére. áldást az összes emberiség ügyében!

Napraforgók.

HONVÁGY.

Jár idegen földön, sorsátul üzette az ifjú,
's vissza, örökké csak vissza honába sohajt.
Hány magyarunk külföldre siet, — teli tárcza zsebében —
's gondol honára? — Igen, majdha a tárcza — üres.

ROHANVA HALADÁS.

Egy fészahúti legény fék nélkül vágata menjén,
És roppant sokaság nézte a ritka futót —
Gátokon áttörvén, nagy mélység szélire robbant
A lovas, és temetőt itt — nem ohajta — talált!

teherrel ohajtottuk őt a szükséggel küzdőt mentesíteni, 's módot nyújtani arra, hogy csekély terményeit illő áron eladhassa, 's egyébkint is adó-lerovásra pénzt szerezhesen; — így állván a dolog meg nem foghattuk, mikép lehetett a nép javára tett kérelmünket teherzaportásra alkalmul használni; e körülmények fölvilágosításával kérelmünket megújítandjuk. Tanácskozás alá került az országgy. utasítások tervezésével megbízott választmányunk első jelentése is, mellynek nyomán utasításul adatni határozott, hogy a Pest-flumei vasutnak országos közkölségen létesítése pártoltassék; ez általános kivételt sokan értelmezni kívánták, azonban abban állapodánk meg, hogy e közkölségnek honnan, és miképen leendő összeszerzése 's kiállítása tekintetében majd csak akkor határozandunk, ha a közkölségen építés elve országgyűlésileg is elfogadva leend. — F e j e r n e k ö n á l l ó n e m z e t i - b a n k l é t e s i t é s é t á r g y a z ó i n d i t v á n y á t; ú g y T o r o n t á l é t a z o r s z á g o s f ő h i v a t a l n o k o k v á l a s z t á s á t é r d e k l ő t p á r t o l a n d j u k; a v a s i ü g y e t — a z u d v. p a r a n c s e g é s z e n a z a l k o t m á n y s z e l l e m é b e n l é v é n s z e r k e s z t v e, — s é r e l e m n e k n e m i s m e r j ü k e l; S o m o g y o t a h a z a i k e r e s k e d é s e l ő m o z d i t á s á r a i r á n y z o t t t ö r e k v é s e i b e n e g é s z k é s z s é g g e l g y á m o l i t a n d j u k, d e f ő l n e m i r u n k; C s a n á d n a k a m é s z á r s z é k i j o g e l t ö r l e s e i r á n t i i n d i t v á n y á t ú g y, a m i n t t é t e t e t t, n e m p á r t o l j u k; h o g y B e r e g k ö r l e v e l e n é h á n y t ö r v é n y h a t ó s á g h o z e l n e m j u t o t t, s é r e l e m n e k e l n e m i s m e r h e t j ü k, m e r t é p e n a z o n k ö r ü l m é n y, h o g y a l e v é l a t ö r v é n y h a t ó s á g o k c s a k e g y r é s z é h e z n e m é r k e z e t t m e g, o d a l á t s z i k m u t a t n i, m i s z e r i n t a z e g é s c s a k a z i l l e t ő p o s t a l i s z t r e n d e t l e n s é g e n e k t u l a j d o n i t a t ó, e z p e d i g o r s z á g o s s é r e l e m t á r g y a n e m l e h e t. A k é p v i s e l e t i t á b l a n a p l ó j á n a k g y o r s í r ó k á l t a l i s z e r k e s z t é s e é r d e m b e n t e t t f e j é r m e g y e i i n d i t v á n y t p á r t o l j u k, 's k ö v e t e i n k n e k a z t i s m e g h a g y j u k, h o g y a m o s t m á r p o l i t i k a i f o n t o s s á g u k e r ü l e t i ü l e s e k r ő l i s n a p l ó v e z e t é s é t, 's e n n e k g y o r s í r ó k á l t a l i s z e r k e s z t é s é t s ü r g e s s é k. A b e r e g i é s v a r a s d i i s m e r e t e s k ö r l e v e l e k k i n y o m a t á s á n a k a k a d á l y o z á s á t s é r e l e m n e k v a l l j u k. — E z e k t á r g y a l á s a k ö z b e n a l i m i t a t i o, é s e z e k e k e l t ö r l e s e i n d i t v á n y o z t a t v á n; i m e z t, m i n t m á r a m u l t o r s z á g g y ű l é s i u t a s i t á s o k b a n i s f o g l a t l a t, i s m é t e l j ü k; a m a r r a n é z v e p e d i g k i m o n d a t o t t, m i k é p m o s t a n i k ö r ü l m é n y i n k k ö z t a l i m i t a t i o é p e n a l e g s z e g é n y e b b n e p o s z t á l y é r d e k e, 's j a v a t e k i n t e t é b ű l i g e n i s s z ű k s é g e s; m i n é l f o g v a a z i n d i t v á n y e r é s z e e l e s e t t. — T o l n á n a k a p o s t a l y ű g y b e n i r t l e v é l e t e g é s z k i t e r j e d e s é b e n p á r t o l j u k, 's a z e m l i t e t t n e m e g y e n é z t e i t m a g u n k é i v á t e v e, h a s o n l ó é r t e l e m b e n f e l i r u n k; S z e r é m n e k a l k o t m á n y, 's t ö r v é n y t i s z t e l e t t t a n u s i t ó n y i l a t k o z a t á t t u d o m á s u l v e s z s z ű k, é s t i s z t a h a z a f i s á g l e l k e s i t e t t e R e n d e i t s z i v e s e n ü d v ö z l j ü k. T o r o n t á n a k a k á r o l y v á r o s i t a n á c e l l e n e m e l t m é l t ő p a n a s z a o r v o s l á s á t m i i s s ű r g e t e n d j ü k; a b ű n t e t ő r e n d s z e r k i d o l g o z á s á v a l m e g b i z o t t v á l a s z t m á n y m u n k á l a t á n a k e l ő l e g e s k ö z l ö t t e s e i r á n t i i n d i t v á n y á t i s p á r t o l j u k, é s f e l i r u n k. A z á g r á b i b o t r á n y o s é s t ö r v é n y s é r t ő e s e m é n y e k m i a t t m á r a m u l t g y ű l e s b ű l f e l i r t u n k, 's a z é r t Z a l á n a k e z é r d e m b e n i r t u j a b b l e v é l e t t u d o m á s u l v e t t ű k. N a g y h a z á n k f i á n a k D e á k A n t a l n a k e l h u n y t á r ó l i r t t u d o s i t á s a b á n a t o s é r z e l e m m e l t ű l t e l k e l b e i n k e t, é s j e g y z ö k ö n y v i l e g k i m o n d ó k, h o g y D e á k A n t a l h a l á l á t a h a z a k ö z ű s v e s z t e s é g e n e k t a r t j u k 's a f ő l ö t t i k ö z ű s f á j d a l o m b a n t e l j e s m é r t é k b e n o s z t o z u n k. N y i t r á n a k, 's n é h á n y s z a b a d k i r á l y i v á r o s n a k i s m e r e t e s t a r t a l m u l e v e l e i k, m i n t s z i n t e P o z s o n y é i s v á l a s z t m á n y o z u t a s i t a t t a k. — G y ű l e s ű n k f o l y a m a a l a t t H a l l e r F e r e n c z g r ó f n a k h o r v á t o r s z á g i b á n n a l e t t k i n e v e z é s é t h i r ű l a d ó h i v a t a l o s k ö r l e v é l m e g é r k e z e n d é s é t r e m é n y l e t t ű k, d e r e m é n y ű n k e s a l t, a k ö r l e v é l m a i n a p i g s e m j u t a h o z z á n k; 's e n n é l f o g v a a l e v é l á l t a l i m e g t i s z t e l t e t é s é t t á r g y a z ó i n d i t v á n y l e k e s e d é s s e l f o g a d a t o t t. — N a g y é l é n k s é g e t k ö l e s ö n z o t t t a n á c s o k o z á s i n a k V e i z e r M ó r i c z l u g o s i h é b e r l a k o s f o l y a m o d v á n y a, m e l l y s z e r i n t a s ű t ő m e s t e r s é g ü z é s é r e e n g e d e l m é r t e s e d e z e t t; n e m s z á n d é k o m a z é r d e k e s v i t a r é s z l e t e i t l e i r n i, c s a k a z e r d e m é n y t k ö z l ö m: m i u t á n a l e g ű j a b b t ö r v é n y b e n e m l i t e t t f ő l t e t e l e k a l a t t n e m m á s o k a t l e h e t n e é r t e n i, m i n t é p e n a z o k a t, m e l l y e k a k e r e s z t é n y v a l l á s u a k r a n é z v e s a b a t v á k, a f o l y a m o d o p e d i g a z t, h o g y e z e k e t m i n d e n e k b e n t e l j e s i t i, 's j e s e n h o g y 3 é v i g m i n t l e g é n y v á n d o r l o t t v o l n a, k i n e m m u t a t h a t t a 's b e n e m b i z o n y i t o t t a, k é r e s é t ő l e m o z d i t a t o t t. — J ö v ő é v n e g y e d e s k ö z g y ű l e s ű n k 1 8 4 3. a p r. 2 7 é n l e e n d.

☐ **Sárosból.** E p e r j e s, d e c. 2 0. É v n e g y e d e s k ö z g y ű l e s ű n k f ő i s p á n i e l n ö k l e t a l a t t 1 2 é n v e t t e k e z d e t t. A k i s g y ű l e s e k j e g y z ö k ö n y v e i f e l o v a s t a t v á n é s m e g h i t e l e s i t e t v é n, á m b á r h a t á r o z á s u n k 's a g y ű l e s h i r d e t é s k ö v e t k e z t e b e n e l ő l e g e s e n, a z a d ó t á r g y v a l a f e l v e e n d ő; m i v e l a z o n b a n a k ö z e p p o n t i v á l a s z t m á n y m u n k á l a t á t b e n e m a d t a, ő m g a a f ő i s p á n a z o n k ö z e p p o n t i v á l a s z t m á n y e l n ö k s é g é t f e l v á l l a l n i k e g y e s k e d v é n, h o g y

m u n k a l a t á t m é g e g y ű l e s r e b e a d h a s s a, d é l u t á n i h a t o d f é l ó r á r a a z t m e g h i t t a, 's á m b á r e g é s z h é t e n m i n d e n n a p e s t i 9 ó r a i g m u n k á l k o d o t t, m é g s e m f e j z e h e t e b e. A l e g f e l s ő b b h e l y r ő l é r k e z e t t p a r a n c s o k, é s n m. h e l y t. t a n á c s i k. i n t é z v é n y e k o l v a s t a t v á n f e l, b i z o n y o s s z ö k e v é n y z s i d ó k t ő l s z ö l o t t n a k k ö v e t k e z t e b e n e l ő t e r j e s z t e t e t t: h o g y a z u t o l s ó o r s z á g g y ű l é s ó t a, s z á m t a l a n, s z o m s z é d G a l l i c z i á b ű l k i b u j d o s o t t z s i d ó m e g y é n k b e t e l e p e d e t t - l e; é s u g y s z ó l v á n, a z t e l l e p t e. G á t l á s i r á n t i v é l e m é n y e z é s v e g e t t v á l a s z t m á n y n e v e z t e t e t t, m é g e k ö z g y ű l e s r e v é l e m é n y t a d a n d ó, m i a z o n b a n a k ö z e p p o n t i v á l a s z t m á n y ü l é s e i m i a t t, e z ú t t a l e l m a r a d t. M á s k. i n t é z v é n y k ö v e t k e z t e b e n, m e l l y á l t a l, á t v i z s g á l t p a t i k a b e l i r é g i b b r e c e p t e k v i s z a k ű l d e t t e k, é s a j á r a n d ó s á g k i f i z e t é s e m e g h a g y a t o t t, e g y t b. á l t a l i n d i t v á n y o z t a t o t t, h o g y a m u l t é v b e n e l t ö r l ő t t e l ő b b i s z o k á s, m i s z e r i n t, a z a d ó p é n z t á r b ű l f i z e t t e t t e k a g y ó g y s z e r e k, v i s z a á l l i t a s s é k; d e s ű k e r e t l e n ű l. F e l o v a s t a t o t t a f ő ű g y é s z j e l e n t é s e, v á m i k i h á g á s o k é r t s z. k i r. E p e r j e s v á r o s a e l l e n 1 4 r e n d b e l i p ű r m i b e n l é t é r ő l, h o g y t. i. a z o k a t a z a l p e r e s l e t a r t ó z t a t t a é s k i a d n i v o n a k o d i k; d e a z o k a t a k i k ű l d ö t t s z b i r ó n a k a z o n n a l k i a d t a, 's e z a z o k a t a k ö z g y ű l e s n e k b e m u t a t t a. F e l o v a s t a t t a k s z o k á s s z e r i n t m é g a z n a p a m é s z á r o s o k f o l y a m o d á s i, h o g y a h ű s á r a f e l e m e l t e s s é k, d e a s z b i r ó i j e l e n t é s e k n y o m á n 1 k r r a l l e s z á l l i t a t o t t, é s i g y a m a r h a h ű s f o n t j a 9, 8, 7 k r., b o r j u é 1 1, s e r t é s b ő r ö s 1 2 a n é l k ű l 1 1, j u h 6 k r. v á l t; a f a g y g y ű, é s g y e r t y a r é g i á r á n m e g h a g y a t o t t 's i g y a z e l s ő n a p i g y ű l é s h a r m a d f é l k o r e l o s z l o t t. M á s o d i k n a p a z e l ő t t n a p i j e g y z ö k ö n y v f ő l o v a s á s a u t á n N á d o r ő f e n s é g e n e k a v a k o k i n t é z e t é r ő l s z ó l ó m a g y a r l e v e l e é l j e n - k i á l t á s o k k a l f o g a d a t o t t, 's a s z b i r á k s e g é l y g y ű j t é s r e m e g b i z a t t a k. — A z a d ó t á r g y a s z i v é n f e k ű v é n f ő i s p á n ő m g n a k s z i n t ű g y, m i n t a R e n d e k n e k, a m i l e h e t n e l e g a l á b b v e g e z n i ' a k a r v á n, a z a d ó e l ő l e g e s k i v e t é s é h e z f o g t a k. M i n d j á r t a z e l s ő r o v a t n á l, t. i. a t i s z t i k a r f i z e t é s e b e n a z o n é s z r e v é t e l t é t e t e t t: h o g y a h a t u j o n a n v á l a s z t a n d ó s z b i r á k f i z e l é s é t k i k e l l a r o v a t b ű l e z é v r e h a g y n i, m i v e l m á r m u l t é v b e n k i v o l t v e t v e, é s a s z b i r á k n e m l é t e z t e k, a m i e l i s f o g a d a t o t t. A n a p i d i j a k r o v a t i b a n é l é n k e b b v i t a k e l t e k e z e t t; t e r v e z t e t e t t t. i. h o g y a p o l g á r i t ö r v é n y s z é k ü l n ö k e i t, a m e l l y e k b e n l e g i n k á b b n e m e s e k é s z s i d ó k ü g y e i f o r o g n a k f ő n, n e a s z e g é n y a d ó z ó, h a n e m a p e r l e k e d ő k f i z e s s é k; h a t á r o z á s u n k a z o n b a n m á r e b b e n l é v é n, a r é g i s z o k á s m e g h a g y a t o t t. — E g y t b. a b b e l i a j á n l a t a: h o g y a z a d ó z ó k k ö n n y ű i t é s e r e e g y t ö r v é n y s z é k b e n k é s z d i j n é l k ű l m u n k á l n i, f ő i s p á n ő m g a á l t a l i s k ö z s z o n e t t e l f o g a d a t o t t. E g y a l á i r á s i í v k ö r ű l t e t é k a t b i r á k k ö z ű t t, m e l l y e n 4 9 t b. l e k ö t e l e z t e m a g á t n a p i d i j n é l k ű l i s z o l g á l a t r a. E z e k n e v e i j e g y z ö k ö n y v b e i k t a t t a t t a k. — A r a b t a r t á s i r o v a t r a (m u l t é v b e n 7 1 2 f l o t t e l t) a z h a t á r o z a t o t t: h o g y a k e z e l ő v á r n a g y a d j a b e s z á m a d á s á t, m e n n y i j ö t t b e t. i. a r a b o k á l t a l v i s z a t é r i t e t t p ó t l á s b ű l: m e n n y i a m u n k á j o k á l t a l n y e r t b é r b ű l? — 's h o g y e z u t á n, m i h e l y t v a l a m e l l y r a b o t b e k ű l d a s z b i r ó, a z o n n a l v a g o n á t i r j a ö s z v e. — V é g t é r e a z a d ó t á r g y b a n h a t á r o z t a t o t t: h o g y a h á t r a m a r a d á s o k, é s f e l e s l e g e s e k, (R e s t a n t i a e é t S u p e r e r o g a t a) k ű l ö n k e z l e t e s e n e k, 's i g y a h o n i a d ó z á s 1 8 4 2 1 / 4 é v r e 4 9, 6 1 9 f r. 1 k r. p. p. m e g á l l a p i t a t o t t. — T á r g y a l t a t t a k e z e k u t á n m é g v e g y e s e n a k. i n t é z v é n y e k t ö r v h a t ó s á g i l e v e l e z é s e k. — N e v e z e t e s e b b e k i m e z e k: N s. P o z s o n y m e g y e a z o r s z á g g y ű l é s i k ö v e t e k s z á l l á s - f i z e t é s é t ő l; N y i t r a a k a r h a t a l o m, S z e r e m a v a s ú t; K é s m á r k, E p e r j e s, é s S z a t m á r - N é m e t i s z a b a d k i r á l y i v á r o s o k, a s z a v a z a t i j o g o k i r á n t i p á r t o l a s t k é r ő l e v e l e i; — e z e k, a z o r s z á g g y ű l é s i u t a s i t á s o k k a l f o g l a l a t o s k o d ó v á l a s z t m á n y h o z u t a s i t a t t a k. N s. P e s t - m e g y e h a n g a s z a t i - t á r s u l a t i r á n t i l e v e l é r e, a s z b i r á k á l t a l e s z k ö z l e n d ő s e g e d e l e m - g y ű j t é s h a t á r o z t a t o t t. N s. Z a l a m e g y e, n é h a i D e á k A n t a l t b. h a l á l á t j e l e n t ő l e v e l é r e, r o k o n f á j d a l m a s r é s z v é t e l t u d t á r a a d a t n i r e n d e l t e t t: m á s i k f e l s z ö l i t ő l e v e l e a z o n b a n, m e l l y b e n Z á g r á b b a l a k ö z l e k e d é s e k e t f e l f ű g g e s z t e t n i k i v á n j a, n e m p á r t o l t a t o t t. — T o r o n t á n a k K á r o l y v á r o s s a l n y e l v m i a t t s ű r l ó d á s a t á r g y a b a n f e l i r á s h a t á r o z t a t o t t; g y o r s í r ó k r ő l s z ó l ó l e v e l e p e d i g, m i n t h o g y e t á r g y m á r a z e l ő t t p á r t o l t a t o t t, e z u t a l t u d o m á s u l v e t e t e t t; h a r m a d i k l e v e l e, a b ű n t e t ő t ö r v é n y r ő l v i s z h a n g r a t a l á l t, é s f e l i r á s h a t á r o z t a t o t t. — T o l n a, p o s t a - b é r - i r á n t i r é s z e, v á l a s z t m á n y h o z u t a s i t a t o t t, a t é r t e t v é n y e k r e n é z v e p e d i g f e l i r á s h a t á r o z t a t o t t. — A n e m e s i p é n z t á r m e g v i z s g á l á s á r a v á l a s z t m á n y n e v e z t e t e t t, m i n t h o g y n é m e l l y e l m u l a s z t h a t a t l a n s z ű k s é g e k f e d e z é s é r e, v a l a m i t a j é g é s t ű z á l t a l m e g k á r o s i t o t t a d ó z ó k f e l s e g é l é s é r e b i z o n y o s s u m m a v e t e t e t t f e l k ö l e s ö n, a n a k, a l e g k ö z e l e b b t a r t a n d ó k ö z g y ű l e s b e n k i v e t é s e m e g r e n d e l t e t e t t. — V á l a s z t m á n y o k, é s s z b i r á k j e l e n t é s e i k ö z ű l n e v e z e t e s b e k e z e k: P l a v n i c z a i m a g t á r Z. P. p l e b a n u s a l a p i t ó a j á n l a t a, v á l a s z t m á n y á l t a l i s p á r t o l t a t v á n, k ö z s z o n e t t e l

f o g a d a t o t t. — S i r o k a i j á r á s f ő s z b. j e l e n t é s e k ö v e t k e z t e b e n, h o g y t. i. G e r g e l a k h e l y s é g n e k n é g y l a k o s a, s e l y e m b o g a r a k k a l f o g l a l a t o s k o d o t t, á m b á r i g e n e s e k é l y v o l t i s a p r o d u c t u m, ő m g a a f ő i s p á n, m á s o k s e r k e n t é s é r e é s b u z d i t á s á r a, e g y e n k i n t ő t g e n ő f t t a l m e g j u t a l m a z n i s z i v e s v o l t, a p é n z t a z o n n a l a f ő s z b i r ó n a k á t a d v á n. — I l l i k a z o n b a n t u d n i, h o g y e z e n i p a r - á g S á r o s b a n, á m b á r a k a r a t é p e n n e m h i á n y z i k, n e h e z e n f o g l á b r a k a p n i, m i n t h o g y a m e g y e b e n i g e n n a g y r i t k a s á g e p e r f á t l á t n i; a m a g n a k e l v e t é s e p e d i g s i k e r l e n e m b i z t a t, m e r t e n t a p a s z t a l á s o m b ű l s z ű l o k, h o g y l e g n a g y o b b s z o r g a l o m, á p o l á s m e l l e t t i s 1 / 8 r é s z f o n m a g b ű l, n e m t ö b b, m i n t 1 7 (t i z e n h é t) c e m e t e c s k e k e l t t k i, a m e l l y r ő l m é g b i z o n y o s n e m v a g y o k, á m b á r b e v a n t é l r e t a k a r v a, k i f o g j a é á l l a n i a h i d e g e t, v a g y s e m? h i j á b a! n o n o m n i s o m n i a f e r t t e l l u s! — A z u t a k i r á n t i k é r d é s, á m b á r m i n d j á r t a z e l ő l e g e s k i v e t é s a l k a l m á v a l m e g p e n d i t t e t e t t, m i n t h o g y a f ő i s p á n ő m g a a z o n i g é r e t é v e l ö r v e n d e z t e t v e a R k e t: h o g y a z o k a t s z e m é l y e s e n m e g n é z n i k i v á n j a, e l h a s a z t a t o t t. A z ú t i k a p a r ó k, a m u l t é v i h a t á r o z á s k ö v e t k e z t e b e n m é g m a i g s e m l é t e z v é n a z o k n a k j ö v ő t a v a s z s a l f e l á l l i t á s a u j o n a n e l h a t á r o z t a t o t t. — A z á r v á k v a g y o n a b i z o t i t á s á r a, á r v a s z é k á l l i t a t o t t f e l. — S z o m b a t o n a z a z d e c. 1 7. d é l u t á n i 2 1 / 2 ó r a k o r s z e r e t v e t i s z t e l t f ő i s p á n u n k, a m é g s z é p - s z á m ú (m e l l y b i z o n y s á g a a n a k, h o g y a z a d ó - t á r g y, a m e l l y r ő l i t a n á c s o k o z á s r a ö s z v e v a l á n a k h i v a, s z i v ö k ö n f e k s z i k) R e n d e k t ő l b ű c s ú t v e t t, a z o n v i g a s z t a l ó i g é r e t e l t, h o g y a f é l b e n s z a k a d t a d ó t á r g y a t e l n ö k l e t e a l a t t b e f e j e z n i o h a j t a. V a s á r n a p s z ű n e t. — D e c. 1 9. a l i s p á n e l n ö k l e t e a l a t t f o l y t a t v a t a r t a t o t t a k ö z g y ű l e s, é s 2 0 b e f e j e z t e t e t t, é r d e k e s e b b t á r g y a k e l ő n e m f o r d u l v á n. A z o r s z á g g y ű l é s i u t a s i t á s o k k a l f o g l a l a t o s k o d ó v á l a s z t m á n y, ü l é s e i t j ö v ő j a n u a r i u s b a n e l f o g j a k e z e n d i. E r e d m é n y e i r ő l t u d o s i t á s t a d n i e l n e m m u l a s z t o m.

* **△ Biharból.** (Gyűlés folytatása) Valamint az eddig érintett tárgyakra, mint nem is felsőbbiséget, vagy vallást illetőkre nézve, némi épen nem kárhózatossá oppozitív mellett, az elnöklő alispán úr nyilatkozásai szellemében, megnyugtatólag 's elég mérsékléssel folytatva a vitaközléseket: úgy azután kedvetlenül módorban törtek ismét ki némely a hallgatóságot törvénytudói bölcseségükről elhitetni akaróknak, méltó kifejezései. — A n. váradai deák szert. püspökség, 1840ben megtagadott tized iránt, bihari ns Szűcs Jánost, szóbeli perbe idéztetvén, az eljáró szolgabíró által az alperes fölmentetvén, 's a felperes püspökségén az alperes perköltségei megvétettek. A megyei törvényszék az első bírói ítéletét helyben hagyván, a per a tek. kir. táblára feljebb vitetett. Itt még 1841ben ítéltetett, hogy: mivel a felperes a tizednek, mint tulajdonának a megtagadást előző számos év folytában szedését bebizonyította, azonban az 1837/8 20. t. czben a szóbeli bíróság alól kivételést esetek közé, a tized iránti keresetek nem foglaltatnak, a duplum nem követeltetett, 's az alperes pusztá állításon kívül semmivel sem bizonyítható, hogy a tizedadástól kiváltás vagy gyakorlat által mentve lenne; ennélfogva a követelés mint világos tartozás, szóbeli útra tartozván, e nyilvános kereset nézve a szóbeli bíráskodás megállapított, a per végítélet végett visszaküldetett, következésképp a felperes megvett költségei visszafoglalása is ítéltetett. Az alperes által feljebb nem vitt jelen ítéletet a sz. bíró végrehajtani kívánván, az alperes ellenállott. A megye a sz. bíró által törvényesen kivánt hatalomkört megtagadta; a felperes tehát, hogy ügyének igazságát annál inkább megerősíttesse, a pert a föltgú hítszemélyes tábla ítélete alá terjeszté; hol a t. kir. tábla ítélete helyben hagyatván, újra hatalomkar kéretett. Ez állásban tehát azt várható az elfogulatlan, hogy: a jelenleg végzéseket alkotólagi többségre emelkedett rész, az eddig minden európai tribunal fölötti tiszteletben 's bizodalomban álló főtörvényesek ítéletét törvényesen nem tartván, talán önvégzéseik iránt tartozó kíméletes kifejezések vártában, a legfelsőbb ítéletek iránt tisztelettel szólalkozandik, 's azok tekintetét, törvényes állásánál fogva, a közönség előtt gyanúsítani nem engedendi, hanem törvényes kötelesség szerint, végrehajtásra hatalomkört rendelve, a dolgot jövő országgyűlésre terjesztendi, vagy orvoslást ő felségétől kérend. Azonban másképp történt. Hasztalanul adatott elő többek által, mikép: a tárgy komolysága úgy kívánván, hogy a Rendek, a fő ítélőszékek ítéletei iránt kellő figyelemmel legyenek, és midőn a törvény azokat olly magasra helyezte, hogy maga a fejedelem sem változtathatja ítéleteiket, annak érdemében változtatást, vagy akadályt ne tegyenek. — A megye kötelese még az alsó bíróságok ítéleteit is törvényesirint foganatba vétetni, és semminek perbe bírói hatóságot nem gyakorolhat; úgy hogy még a városi tanácsok ítéleteit sem akadályoztat-

hatni a közgyűléseken. — Az eseteket törvényekhez alkalmazni a bíróságok rendeltetése; és midőn jelen esetben a fő ítélőszékek a törvényhez szabva ítélték, azért, hogy egyházi személy követeli megtagadott tulajdonát, nem kellene oly vészes elvekhez nyulni, melyek a mellett hogy törvénytelenek, minden bírói ítéletek tekintetét megrendítik. — Midőn a Curia ítéletei, a törvények és fejedelmi rendeletek mellett, mint alkotmányos intézkedések, főtekintettel bírnak, azokat a végrehajtás akadályozásával, foganatlanokká tenni nem lehet. — Van ugyan joga a megyének a hatalomkara nézve intézkedni, de törvényes korlátok közt, és ezen intézkedés nem terjedhet, a törvényes bírói ítéletek megsemmisítésére. Ha tehát a tek. kir. tábla ítélete, azon hiedelemből, hogy azt a fmlgtü hétszemélyes tábla megváltoztathatja vala, akadályoztatott is, az, miután ez is meghagyá azt, többé semmi szín alatt foganat nélkül nem hagyhatik. — És mégis megsemmisített az ítélet, foganatba nem vétethetvén. A tulajdok egy részének mindent el kelle követni, a tized feletti tetszésük elleni ítélet foganatlanítására, mert némelyek voltak közölük, kiknek tanácsára megtagadtatt a tized, és körükből emelkedtek a megtagadók keserves keresményeikből telő költségen bujtogató ügyvédek. Milly arczsal állandnak ezek, a törvényes ítéletek által elmarasztalt azon számos szegény nép előtt, mely közül legtöbben földesuruk iránti bizodalmat veszítve, — midőn bár terhes tizedeket, mert hogy a tized teher, és annak törvényes módoni megváltását magunk is ohajtjuk, sőt áldozattal is készek lennénk e részben járulni, belsőleg érezve nyilvánítjuk, teljesítve, más oldalról uraságuk atyai segedelme által, több ízben gyámolítottva, azon adózást, mintegy takarékmagtárból sokszor, igen sokszor! az inség legnyomasztóbb időszakában, kamattal visszakapták, — most azonkívül is tapasztalják csalódásukat? Az együgyű nép, aranyfüsttel fényesített díóhoz kap, a sáros burgonyát ellökve, és csak akkor veszi észre magát, midőn, a hamar megunt, 's fényességét veszítette játékok fogai közt törve, az avasság, undort okoz!!

Minden előhordatott tehát más részről, annak bizonyítására, hogy: a Curia törvény ellen ítélt; ezen ítélet nincs tisztában; a hétszemélyű tábla ítéletét, mint azt a törvény kíváná, okokkal nem támogatta, az ítélet csak közben szóló lévén, az, végrehajtásra nem való. — Az egyik szónok mondá, hogy: a hatalomkar megtagadása, nem a bíróság iránti tiszteletlenségéből történik, hanem mert a felsőbb bíróság túllépvén körén, és törvényhozásra hagyott dolgokra terjeszkedvén ki, ítélete folyamatosítására a Rendek nem kötelesek. — Másik ismét egy kis modorba vett elménczkedés előrebocsátása mellett, határozólag jelenté ki, miszerint: az ítélet, az elébbi lévén (t. i. melyet a t. k. tábla hozott) minthogy először törvényes nézetből tagadtatt meg a hatalomkar, most consequenseknek kellvén maradni, azt megadni nem lehet. — Ismét más: így nyilatkozott kevés gúnnyal keverve: a megye hatóságához tartozik illy nem törvényes eljárásokra nézve hatalomkart nem adni; a dolognak tehát e fekvésében, a megtagadásra a Rk magokat felhatalmazottaknak tartják. Mi nem állunk oly magosan, hogy mint a fő ítélőszék, itt az igazságot beláthatnók; nem tehetünk róla, hogy elménk oly gyenge. Megtagadott dézma megvételtet tárgyzó törvények léteznek, ezen úton kell vala kereskedni, mert a tulajdoni jog nem tagadtathatik; és most közelébb is ítéltetett el illy per. Ha a tized-beszédés nehezsége a clerusnak nem tetszik, miért nem fogadta el az országgyűlésileg váltásul sessionkint ajánlott 2 fto? — Tehát az erőtetett megváltás el nem fogadásaért, vádoltathatik e valaki? és midőn épen a költséges és hosszas per-út mellőzéséért, a bebizonyítható mindennemű követelések — a kivételek egyenkint világosan kimondatván kereshetésére alkottatott a szóbeli bíraskodás, az elébbi törvények eltörlésével, hogy lehet nyert perével a félt elutasítani? Az ezen tizedkérdés első megpendülésén, iránta véleményünk egészen a fmlgtü Curia ítélete értelmében nyilvánult. — Nem mindenütt Clerus tulajdona a tized; több helyen más megyékben, a földes ur adomány mellett bírja azt; hát ma v. holnap a kilenczed és robotra nézve szinte ezt várhatják a birtokosok? — Lehet, sokan elhitték a hallgatók közől, hogy a hatalmas uralkodó pártnak igazsága van; de bizonyosan kevés helyeslé az egyik jegyzőnek egész öntetszéssel felolvasott czikkét, melyben igaz honfikelet keserítő kifejezésekkel batorkodott, a fmlgtü Curia eljárását korholni, 's melyeket — ha az átlátó elnök alispán úr, azokat egészen ki nem hagyatja, — a sajnálkozásra méltó, ön maga is bizonyosan, je nem irtaknak ohajtandott volna. — Mindezekre elmondhatók: Nec superi, momo iudice, labe carent! —

A következő évre törvényszéki bírakat kellestevén végzés szerint választani, a mellett hogy a minden választásnál szükséges megyeszertei előhirdetés elmaradt, csak egy nappal előbb tüzetett az ki. Elnök alispán úr pedig épen úgy vitte azt véghez, mint a hogy őt főispánok ellen panaszkép gyakran lehet hallani rosszalni; t. i. ismét környékeltetett a választandók pártkészítette névjegyzéke, 's a felkiáltásoknál, kinek nevé hallani tetszett, elvult választva. A kit bizonyos szemben álló uras, hangosan kikiáltott, — előre mosollyal jószógtuk többben, hogy az választva lesz! — és lett is. Volt ugyan kegyes az omnipotens pars, az ellenvéleményünk közöl is ötüthet választani; ők tudják miért! de mi is! — kik közül egyik elnök úr, felszólt, hogy: csak azon esetben vállalja el az elválasztást, ha azon végzés, miszerint nem-táblabírók is választathatnak, megmásoltatik; ez meg nem másoltatott, és az igen tisztelt úr azon biztató kijelentésére az elnök alispán úrnak, hogy: csak azon esetben köszönjön le, ha nem-táblabíró is választatnék, — nem tudom, ha elvből é? — elvállalá a választást. — A feljegyzésben foglaltakon kívül másról szó sem volt! választott hat elnök és husz törvényszéki bíró: nem-táblabíró, — bár a végzés erőteljesen őriztetik — egy sem választott! —

Városi ügyek.

S z a b a d k a, december 20d. Tudósítást teszek többi között egy igenigen korszerű és statuarius-nemű haladásról. Folyó évi dec. 5d. ugyanis választott községünk Késmárk indítványát egész kiterjedésében elfogadá. Nálunk tehát a jövő országgyűlési követeket az egész polgárság fogja választani, és az országgyűlési utasítást egy kebeléből kiküldendő választmány által kidolgoztatni. — Nem dobog-e szive Szabadka város utolsó polgárának is ezen nagyszerű eszmére? — fog választani követeket, utasítás-adásba befolyani, fog corteskedni, sőt — talán — kevéssé verekedni is?! Az előtt a választási jog kiterjesztését csak elvben pártoltuk, mindent csak törvényes úton akartunk elérni; most már vaskövetkezéssel a választási jog kiterjesztését törvény nélkül életbe léptetjük! Hiszem azonban, hogy a beltanács, hivatási közt jobban ismervé, a választó polgárság ezen véleményét, nem fogja elfogadni. — Ugyan ezen ülésben felolvasatott ő cs. kir. Fenségének az ország nádorának levele, miszerint Pesten a vakok nevelő-intézetének földszinti épülete 1838ik évi árvíz alatt rombadúlván, a kérdéses intézetnek mostani két emeletes új épületére nézve az építési költségek miatt kisebbedett töképenzének helyreépítése, 's további növekedéséért a város ajánlattevésre felszólítatik; mely kegyes felszólítás következtében a választott község házipénztárunk erejéhez képest 200 p. forintot megajánlt, — egyszersmind meghatározá, hogy ezen intézetnél városunk alapítványi töképenze 2500 forint letisztáztassék. A városi erdők megvizsgálására kiküldött választmány beadott tudósítása ez alkalommal felolvasatván, megjegyezésre méltó, miszerint évek hosszú során hozott határozatok közől nehezen hiszem, hogy volna egykettő, mely anyagi jobblétünkre nézve oly siker 's eredménydús lenne, mint az erdőültetésnek, azelőtt ugyan a házipénztár terhére, később pedig különmemű adózás útján érték-arányhoz képesti behozatala. Ott, hol hajdan egész mérföldekre tenger homok között az ember nem láthatott egyebet, mint eget, 's ismét homokot, jelenleg beültetett, 's több helyeken igen szépen növekedő fákat szemlél. E homok az előtt átok vala mindnyájunkra, de kivált dús gazdáinkra nézve: mert évenként a közlegelőből mintegy 70 láncc homok által borítottatott el; most azonban nemesak hogy további terjedése fák ültetésével meggátoltatott, sőt az több helyeken gyöpesedik is; e mellett pedig a városnak, házi szükségéin kívül, még eladni való fája is van; és mi változtatá ezen átkot áldásá? — Az 1836dik év előtti ültetéseket kivéve, csak egy évi adózás, uraim, 1. p. forintnyi adótul, értékarányhoz képest fizetendő 15. pengő kr. Szolgáljon ez például azoknak, kik adózástul irtóznak, 's győzze meg őket, mikép néhány forint, jó és hasznos czélra adva, idővel tisztesen visszafizeti magát; e csekély áldozatot még az utókor hálája is kíséri. — Beltanácsunk f. e. december 19dén felolvasatá Eperjes sz. kir. város bel 's kül tanácsának körlevelét. — Eperjes eleven színekkel festi országgyűlési szomorú, 's egyszersmind gyalázatos állásunkat; 's kéri a bel és kül tanácsot, a haza szeretetéért, ne engedjük magunkat, ne többi városainkat Europa előtt megvetetni. — De közlöm azt egész terjedelmében, *) reménylve, hogy polgártársimnak az által hasznos szolgálatot teendek. A tanács ez alkalommal

*) 's mi közönnettel vévén adandjuk azt, mihelyt sürgősb közlendőnk tömege enged.

Szerk.

kijelenté, hogy lélekegység tekintetéből, melyet Eperjes városa bel 's kültanácsa oly lelkesen 's mindenek felett ajánl, mint egyedüli eszközt nyomorult állásunkból ki szabadulásunknak, azt, mit a városok többsége határozand, önnézetének feláldozásával is elfogandandja. Ne adja az ég, hogy egyetlen egy városi hatóság is, a köztünk, polgárok között, olyannyira szükséges egyetértést, önzésének, avagy hiúságának alája vesse. 30.

Kérelem az emberiség nevében.

Az emberiség közboldogságát előmozdítani kívánó szándéknál fenséges eszme nincs, kivált ha az szüléd akarattal párosul; hol ez lehető legszámosb polgárkebelben létezik, ott minden vész nélkülözve van, ott a szenvedő emberiség a honfiak közremunkálása következtében legsúlyosb bajától fölmentve nyugodtan élvezheti napjait: 's a szorgos családnya nem kénytelen eledel nélkül hagyni siránkozó gyermekét. — A Világ 100ik számában részvételt olvasám t. R. . . S több t. n. vármegyék táblabírájának, a nehéz nyavalya kinjaitól t. cz. Aranyosy János úr szerény felügyelése alatt tökéletesen felgyógyultnak figyelmeztetését. A tény dicső ugyan: de ez által szegényebb sorsú, és illy kínos körben szenvedő embertársaink föl nem szabadulhatnak bajaikból, habár t. cz. Aranyosy úr sikeres gyógyítását hallják is: mert hányan vannak, kiknek nem áll tehetségében, 70 vagy 80 söt csak 15 — 20 mérföldnyi távrolól is Fehér megyébe utazni, 's legkevésbbé olyankor, midőn e betegségtől hetenkint gyakrabban kinosztatnak. De ha valamikép a gyógy-helyre eljuthatna is, miből szerzi meg magának a szükséges gyógyszert? 's netalán több hetekig tartózkodni kénytetvén a mindennapi tápot, és lakhelyet az olyan, kinek honn is alig van kivált szűkebb években, miből élődnie. Szükséges volna tehát ezen titkot napfényre hozni, hogy ennek jóvoltában több sanylódó szegény sorsú embertársunk részeshülhessen. Kéréssel járlok ez okbul az egész sanylódó emberiség nevében t. cz. Aranyosy János úrhoz, hogy honunk több érdemdús flainak példáit követve, kik a veszteség elleni gyógyszer közhírré tenni sziveskedtek, mint igaz honfi 's valódi ember, kinek a szörnyű betegség től kinoszottakon segíteni szíven fekszik, azon hathatós gyógyszerket nyilvánossá tenni *) méltóztatnék: hogy így a még csak látni is borzasztó nyavalyától megszabadult szegény sorsúak, sőt az emberiség méltó haláját nemes tétének boldog üntudatával párosulva, megérdemelhessen.

F. . . G.

Flume, decemb. 29d. Holnap fog véghezmenni az itteni kisedővő intézet javára rendezett sorsjáték (tombola), melynek nyereményei, száma 100, hölgyeink szíves részvételéből össze. Közölők sajnálatlalt tapasztalunk hiányzani egyet, melyet az intézet egyik leglelkeseb pártolónője küldött volt, 's mely — nem tudni mi okbul — vissza vonatott.

Hírlapi kalászkok.

Pesti Hírlap. (210 sz.) Pulszky Ferencz folytatja „Vezércikk” alakban gr. Széchenyi István academiái beszéde körüli elmefuttatásának II szakaszát. Az 1ső szakasz megrohanó tüzesége szerint egészen másra valónk elkészülve, mint mit e számban olvasunk. Bizonyos valódultság ömlik el a jelen czikken 's a szözőn és mellékes kitérőengések közt a gondolatfonál, vagyis az elv-irány, melynek mint vezércsillagnak a dolgozat minden köde 's éjszakája daczára is át kellene sugárzani, mondhatnók elannyira hiányzik, hogy minden combinálás daczára sem tudnók megmondani önmagunknak, — mikép más alkalommal némi bizonyossággal tehetjük — valyon lesz e még egy harmadik és negyedik szakasz vagy sem, és — e második szakaszban ugyanazon vadak bővebb kimutatását akarta e teljesíteni, melyeket az 1ben oly fűnhangon emelt; vagy pedig csak egy önmagával-ellenkezést akart napfényre hozni Széchenyi politikai jelleméből; mintegy bebizonyítani akarólag, hogy Sz. is bottékony, 's csalódásnak és csalatkozásnak épen ugy alája van vetve mint bármely más halandó? Az első törekvését P. nak — t. i. Széchenyire a vádakat elháríthatlanul rábizonyítani — nem találjuk, minthogy az előbbi számban adatokkal támogatott nézetünk szerint az teljes lehetlenség is; e szerint a másodikat kellett akarania, mit hinnünk különösen azon körülmény is késztet, mint-hogy a gr. beszédének 27 lapján olvasható azon állítás, miszerint őt (Sz.-it) csekély számunk nem izeszté soha, ugyan a gr. nak Kelet Népe című munkájában a 72ik lapon mondottakat szeretné ellentétbe hozni, hol

*) Vagy legalább a pesti orvosi egyetem kara előtt felfedezniveskedjék, mely azután a n. m. kir. helytartótanácsához terjesztendő jelentése következtében, illető uton a haza minden orvosaival tudathatná, mi annyival czélszerűbbnek látszik, nehogy köznyilvánítás veszélyes kuruzsolásokra nyujtsunk alkalmat.

Szerk.

mi mindi csak fontrul van szó és súlyról súly ellenében; nem pedig: számrul szám ellenében ugyanarra, hogy mi a kelet-népének e helyét nemesak ellenmondásnak nem találjuk azokkal, mik a beszéd 27ik lapján mondatnak; sőt a legnagyobb összehangzásban látjuk, 's az ennek bizonylására szolgálóknak hisszük elannyira, hogy csudálkozunk kell a különösségen, a megfontolatlanságon — — — mely szerint P. illy azonos, mondjuk tökéletesen azonos helyeket ellentétbe hozni 's egyiket a másikkal czáfolgatni akar. Valóban a legigaztalanabb, a legnyomorub egyszersmind legveszélyes tactica, melyet valaki követhet, daczára azon sokszor tárogatóilag hirdett elvnek, hogy ha szabadok és nagyok akartok lenni, legyetek mindenekelőtt igazságosak!

— De van még egy része e második szakasznak, mely bennünk azon hiedelmet szülte, hogy P. az 1ső szakaszbeli föladatut eltérve Sz. nek mintegy politikai botlásait sorolja elő azon rovásrul, melyre azok a nemzet boldogságát oly minden mások fölött „par excellence“ szivükön viselni látszó által rovattak. Illy tárgy a népnevelés, melyet a gr. Kelet Népe cz. munkájában nem csak el nem ismert a teendők alphájának, hanem mint illyet, még helytelenített is. E pontban — sohasem tudott e sorok írója is megegyezni Sz.-vel, hanem ha úgy, hogy oly népnevelést értett, millyet a P. H. olly igen sokszor pengett, azonban miséjére nézve soha tisztán ki nem jelentett, holott arra ugyancsak igen nagy szükség volna, különösen a P. Hban, hol olly dolgok foglalvák, melyek a népnevelés józanos elveivel homlokegyenest ellenkeznek. Ha tehát Sz. népnevelést a la P. Hirlap kárhözottatott volna, csak valódi honszerzetének újabb tiszta bizonyítványát adandotta, olly népnevelést, t. i. melly nem békes, önkörében munkás, vágyait 's igényeit mérsékelni tudó 's akaró embereket fogott volna képezni, hanem csupa vágyaktul duzzadozókat, jogokért élet 's halálra küzdőket és politizáló dologtalanokat. Illy értelemben vett, 's illy irányzatu népneveléstül igenis mentsem meg az isten bennünket, és mentsem meg minden országot! Föltétven egyébiránt — mit hinni legkevesebb sem akarunk — hogy Sz. csakugyan a legvalódiabb értelemben vett népnevelést roszalta volna, ezt nem most kellene sujtó ostor gyanánt feje fölött patogatni, most, midőn P. szerint Sz. gróf előbbi hibás nézetét alaposan cserélte föl; mert ezért, ha a dolog az előbbire vonatkozólag így állana, csak dicséretet 's méltánylást érdemelné; mert kárhözottatni csak a jótul roszhoz pártolást lehet, nem pedig megfordítva. E körülménynél fogva tehát, bármikép látszik is azt P. ur. akarni, az érdemes gr. ellen senkit föl nem izgatand. Hiába eszélyeskedik (sophismát) P. ur akkép, hogy „Ha a gr. részletekbe ereszkedik, ha megmondja, hogy mindenben hátra vagyunk, vagy hogy értelmi súlyunk csekély: akkor hálával fogadjuk veszteglésünkből felrázó szavait, mert igazak; de ha általánosan fölcsózik, hogy legyünk végtére nyelvünk ügyében igazságosak, ha arról gyanúsít (?) hogy erőszakkal akarjuk terjeszteni nemzetiségünket, 's a törvény színe alatt elnyomni az idegen ajkuakat: akkor föl-lázad minden magyar kebel“ stb. Ugyan minő badarság ez P. ur? Hát nem épen azokat mondotta e Sz. gr. beszéde lapjain, miket általa e hirlapi böles mondatni kíván? Vagy azt akarja P. ur, hogy a főheveseket „szik-lacsucra“ csigázókat, „kuruzlókat“ stb. névszerint megnevezze 's egyes tényeket, az épen jellemzettekül eredteket hozzon föl? Azt gondolom, illy sürgetést csak kétszer sem kell ismétlni, mert a szerénytelen kíváncsi alkalmasint könnyen teljesíthető. Mindenesetre nagyobb következetességet ajánlunk P. urnak most és jövődöre, hogy neki egykoron nagyobb anomaliát 's botlásokat ne vethessen szemére politikai nyilvános pályáján a teljes öntudatra fejlődött journalismus és intelligentia, mellynek férfiai olly őrszemmel kísérik közéletünk folyamát 's nyilvánosan működő férfaink cselekvéseit, hogy szemek éberségét a leghatályosabb mákony erejével sem sikerülne már álomba meríteni. Lassabban tehát a neki rugaszkodással, ifju óriás, nehogy tenbotlásaid terítsenek földre!

Jelenkor. (1.) Az igen idomtalan homlokeczim-betűkkel megjelent első számban, mint sejtendő vala, Széchenyi I. gróf megkezdí journalisticalai működését e cím alatt: „Német színházi botrány, 's ahhoz még egy kis advány.“ A cikk félreismerhetlenül magán hordozza írója egyediségét 's mintegy azon fölhívás következtében írottak látszik, millyet hozzá igen elérhetőleg intézett a P. H. szerkesztője 's az újdonságok írója a mondott lap 202 és 204 számaiban a kérdéses színházi botrányról írott cikkeiben. A cikk elején kijelenti Sz., hogy ezen elvnel fogva: „Tégy helyesen és ne tarts senkitül“ nem igen törődik azzal, bármit szólnak 's bármit követelnek is tőle az emberek; mert mindenki-

nek tetszeni nem lehet. Így páncézolozottan megjelenik ugymond a főnebbi számokban foglalt idézetekre már csak azon gyöngéd modestia következtében is, millyet a P. H. szerkesztője bizonyított a 204ik számban, hol saját hivatását egy sorra állítja az angol Times hivatásával, millyből ott még egy gyönyörű mondatot is közölt; „mi annál kevésbbé megfogható — mond a gr. — mint-hogy eddigelő legalább, én legalább, sem a P. Hban sem szerk.-jében nemesak nagy, de legkisebb hajlamot sem tapasztaltam az aristocratiai institutiok bármilly feltétel alatti fentartását illetőleg is, midőn bennük, t. i. lapjában és magában annál több lappangó, sőt néha egészen kitörő symptomát tapasztaltam, mellyhez képest — ha nem esalatkozom — az aristocratiai institutiokat rakásostul; mint nemkülönben az aristocratiai gyökerektül és seregestül inkább ma, pusztitná ki hazánk tág térrül, mint holnap, vagy plane holnapután, minthogy Magyarország pillanatai ollyannyira drágák (!) ha t. i. volna annyi ideje mint van tiszta szándoka, meg van férfiu lelkülete.“ stb. Azután okát adja, miért nem szólalt fel ő ama botrányok miatt nyilvánosan — mert ki tudja, ugymond, sub rosa mi minden nem történt! — 's különösen kiemeli a különbséget e közelebbi 's a mar-seilles-féle, színházi események közt; végre áttér azon érintésre, mi akademiái beszédére vonatkozólag a színházról írott cikkbe kevertetett 's miután a P. H. szerk.-jőnek lapjaiba iktatott mystificatiojárul beszélt, így kiált fel: „Nem nem, illy szemfényvesztéseknek meg kell szünniök, mellyek csak arra szolgálhatnak, hogy vagy kinevessen az egész világ, mikép még mai időkben is chinai olajpapirosu párduecokkal, mint: a hallgatóság józan tapintata, karzatok harsogása, népigénylet, 's illyféllel gondolkodnak nyerhetni némelylek politikai esatát, 's elvégre idegen erő avatkozzék bele illy bohózatnak véget vetni; vagy ha ez nem történik, főbül talpig kiforduljon 's megszakadjon minden társadalmi lépcsőzet és kötelék.“ — A cikk vége következni fog, eléggé ki-tüntetett irányban; 's mi nem késendünk soha azt főbb vonásaiban 's tartalmában, az előidézett eredményyel együtt, eddigi részrehajlatlansággal közölni.

Külföldi krónika 1842-ről.

Franciaországot illetőleg, ennek legközelebbi multja noha nem zavartatott meg gyászos lázadási merények által, ollyan mégis, melly nehéz jövőnek rejti csirait. Az orleansi herczeg szerencsétlen halála, bár kész a kiskorúság alatti kormányzattörvény, csak Lajos-Filép halála után fogja magát egész fontosságában feltüntetni. — Az 1841diki decembri négerkereskedés-törlesztést illető szövetségi visszalépés; a már említett francia-belga kereskedési szövetség eszméje, és a spanyolországi elégtelenség irányában, a barcelonai esetkor újabb kitüntetett rokonszeny, mellyekhez a Marchesa-szigetek elfoglalása is járul, olly események, mellyekből, kivált a francia nép ingatag jelleménél fogva milly jövőt lehessen remélni, a következtetés fonalan csak gyanítólagosan is bajos kitalálni. Sorsa az olly nemzetnek, mellyben életté vált azon meggyőződés, hogy mihelyt elég erős valamely párt trónt dönteni, 's rom-jain újabb dynastiát emelhetni — bizonytalan; mint tenger-ár vagy apály, ugy ingadozik illy nép a pártok szenvedélyi közt. Az europai hatalmasságok befolyási mérlegén, illy körülmények közt, kivált bizalom tekintetében nem igen képes emelkedni a francia cabinet, 's mióta a lengyelek és Ali kijátszattak, már nem igen számolhatnak a francziák más nemzetek rokonszenvére. A jelen miniszterium is épen azért alig fog: mert nem tudta fentartani azon súlyt, mellyre Franciaország, különösen népegysége és értelmi felsőbbbségénél fogva, is érdemes, 's mert — ha nem esalodunk — a nemzet legnagyobb részének, vagy épen az ország érdekeinek ellenére inkább az orosz, mint angol szövetség felé hajol? — Guizot kezében, mi legalább, sokkal szivesben látnók az oktatási mint külügyi tárczát; e mellett, ha kel-lőleg munkálna, hona üdvét legcélszerűbben eszközöl-hetné. Neki sohasem kellene felednie, mit a juliusi forradalom után a kamarákhoz, mint oktatás mi-nisztere mondott vala: „A nevelés a nemzet első kel-léke, 's a kormány első kötelessége.“ A külügyi tár-cza kezelése nem igen akar Guizot urnak sikerülni: legalább erre mutat többek közt Salvan dy visszahivatása Madridból; erre a négerkötéstől elállás, 's a francia-belga kereskedési szövetség felsülése; mellyek után Franciaországban nemsokára egy közép minisz-teriumot várhatunk, melly nem Thiers tüzes modorát, sem a mostani doctrinairek ingatagságát, nem köve-tendi, hanem melly nem fogja engedni, hogy épen a legszövevényes viszonyok közepett ketté szakitassék az angol és francia nemzetnek mármár szilárdulni in-

dult rokonérmelméből fejlődhető frigy; mert esalódhatunk, de erősen hisszük, hogy Europa jóléte csakugyan most függ leginkább Anglia és Franciaországok barátságos összeköttetésöktül.

Nagybritannia dicsőségesen végezte be theaháborúját Chinában, 's hatalmas boszút állt az afghánokon a kudarczért, millyet ott seregei a whígek alatt vallottak; hanem ki Albion jövőjét e kettős győzelemből akarná megítélni, fölülte esalatkoznék, ha azokra építne ezen ország boldogabb jövőjét. Igen is, nagy következményei lehetnek e diadaloknak, kivált pedig a chinainak, Angliának pár év óta nagyon is pangott kereskedésére nézve, 's az ekép növekedő gyáripar emelhetendi a dolgozó kezek számát 's a munkások napi díját, 's így annak ismét több módja lesz vehetni élelmi czikkeket; de bel bajainak orvoslására koránsem elégséges e diadal! Nagybritannianak olesó gabona kell mindenek előtt; már pedig China inkább fogyatkozik gabonában, semhogy onnét várhatná azt jutányos áron Anglia; sőt, ha bőséges piacot találhatna is itt, és az éjnap-egyenlítő alatti átmenet olly kártékonyan nem hatna is minden élelmi szerekre, mint a miként hat, gabnászüksége fedezését e távol tartományból, márcsak a tetemes vitelbér tekintetében sem várhatja Nagybritannia ehező nép osztálya? Ezenfelül, bármilly nagyon szeresse is Johnbull az egyedáruskodást, nem fogja kirekeszthetni egyéb népek hajóit sem China kikötőiből. Franciaország, Hollandia, Portugallia, Amerika, 's talán még egyéb országok népei is versenytársai lennek ott Albionnak. — A gabonátörvények elleni mozgalmak, a chartismus terjedésével egyre félelmesebbekké válnak a tory-miniszteriumra nézve, 's igen hihető, hogy valamint ekkorig majd minden nevezetes reformot, ugy most a gabna-törvények megszüntetését vagy legalább a tavainál még tetemes módosítását is a tory-miniszterium viendí ki; avagy ha Peel makaesul ellenszegüldendé azok tetemes módosításának, alig fogja a whigpárt ellenében miniszteri tárczáját megtarthatni. A dolgozó néposztály közt a nyomor egyre növekszik, 's ez elvégre is a gabnatörvények eltörlését vonandja maga után, mi ha megtörténendé, reméljük, miszerint ezen reform, kereskedésünk fő ágának — a gabonának — kelendőséget fog szerzeni; annak tehát mi örömmel nézünk elébe, mert azáltal Fiuménkon keresztül új korszaka fog nyilhatni földmivelésünknak, millyet a gabona kelendőséggel beáll jobb ár létesítendé.

Spanyolország újabb szenvedései ismeretesek, semhogy azokat felfrísní szükséges volna. — Küszöbén áll az most egy új kormánynak, millyet a 12 éves királyné kora törvényileg von maga után; 's majd meglássuk, a hat órai dictatura után vár-e jobb szerencse e boldogtalan hazára? Minket illettőleg alig hozhatunk fel egyéb tanulságot ez ország utolsó tíz évi történetéből, mint azon szomorú meggyőződést, hogy a polgárháború véres pályája, valamin más nemzeteket, ugy a szerencsétlen Spanyolokat sem vezette be a polgári boldogság képzelt édenébe! — Igen, ott áll ő ronesolt alkotmányával, megfertőztetett templomival, ott a lázadások erőszakoskodásával, hogy értse meg újra Europa: mit tesz lerontani trónt és oltárokat! —

Spanyolország.

* Azon elkeserült vita, melly — mint már ismételve érintök — a francia és angol sajtó közt a barcelonai események miatt keletkezett, újabb táplálékot nyert az által, hogy a francia kormány Lesseps urat, a barcelonai francia kereskedési követet, a becsület-legio tisztjévé nevezve, ezáltal mintegy előre kijelentvén, hogy követét mindazon vádak daczára, mellyek ellene a madridi és londoni sajtó által ollyformán emeltetek, mintha Lesseps ur a barcelonai zendülésnek nagyrészben szerzője 's utóbb buzgó előmozdítója lett volna, jutalomra méltónak tartotta, 's így annak az egész lázadás alatti magaviseletét helyeslette. A Herald és Sun e miatt hatalmas leczkét tartanak Guizot urnak, 's jelesen az előbbi így szól: „Ha Guizot ur, illy kába és meggon-dolatlan tettével csak az ellenzéki sajtó megtámadásának pillanatnyi csökkentését akarta megvásárolni, üdvözöljük őt Nagybritanniaira nézve. Ekkorig ezen jeles statusférfl a francia harcros párt minden bátorítása nélkül is képes volt jelen állását megtartani; azonban ha most az Anglia elleni gyűlöletet táplálva — a mi pedig főczikkje a francia radicalok hitének — ügyekszik a miniszteri tárcza birtokában megmaradni, annál roszabb Európára és öntekintetére nézve. Ha nem képes a kamarákkal tá-lálkozni a nélkül, hogy illy martalékot nyujtson az őt környező furiáknak, helyes, hogy a dolgot a többi orszá-gok is egyszerre tudják meg. Előre intetni annyi, mint előre felkészülni.“ Átmenve aztán Lesseps ur ki-

tüntetésére, melyben csak háló készítették Espartero-nak, hogy ezzel, Lessepsnek Barcelonából kiigazítása által, mely e kitüntetés követendő, minden közlekedés a francia és spanyol cabinet közt megszakasszassék: inti Esparterót, hogy őrizkedjék a cselbe-eséstől, 's hagyja a párisi cabinetnek a megszakadás egész munkáját bevégezni, annál biztosan számíthat aztán a többi európai nagy hatalmak pártolására; „minél nagyobb ovakodással és eszélylél fog eljárni a spanyol kormány, annál keserűbb lesz a hiba, melybe a francia udvar esni fog a viszálykodásnak minden áron előidézése által.“ — A Sun pedig, magasztalással említvén Lajos Fülöpnek nagy előrelátását, tapasztalatát és ítélőtehetségét, így ír: „Minden nagyságai törekvése, minden szoros szövetségei iparkodása a külhatalmakkal elég jelentékesen megbiúsult. Spanyol-, Török-, Németországban és Belgiumban; a francia befolyás apályban van, 's a jelen körülményekből ítélve; sok esztendeig még nem igen nagyon fog emelkedhetni;“ 's ezen hanyatlást nem szabad, hanem lázadási szellem politikájának tulajdonítja, melyet előbb M. Ali, most pedig Esparteróra nézve követett, 's így kiált fel: „Milly különböző fogott lenni Franciaország befolyása az egész világon, ha Lajos-Fülöp azon politikáját, mellyel uralkodását kezdte, folytatta volna! A kor szabad szelleme rá, mint iránytűre fogott volna feltekinteni — biztosította volna saját népe vonalmát és loyaltitását, 's Franciaország nevét tiszteltesse teendő a szabadságnak, féltelmissé az elnyomóknak.“ Ezekből láthatjuk, hogy a két nemzet közötti barátság nem igen szilárdul áll, 's hogy ily körülmények közt nem legjobb kilátása van Guizot urnak a miniszteri tárcza hosszas megtartására.

Nagybritannia.

A hivatalos Gazette tudósítást közöl, miszerint az angol kormány kereskedési engedményeket adott Ausztriának. A rendelmény értelme imez: „Ő felsége titkos tanácsával tartott értekezés után megparancsolni méltóztatott, hogy ausztriai hajók 's azoknak rakományai, ha azok Galicziának oly termékeiből állanak, melyeket ausztriai kikötőkből Nagybritanniába, 's a brit külbirtokokba törvényszerűleg bevinni szabad, továbbá még akkor is, ha Odessából jönnek, Nagybritannia 's Ireland, és a brit külbirtokok kikötőibe teljességgel azon módon bocsáttassanak, mintha az odessai kikötő ausztriai birtok határain belül feküdnék. 'S ily hajóknak meg leend engedve, hogy a fennevezett termékeket ugyanazon feltételek mellett vihessék be, mellyek ausztriai kikötőkből jövő bevitelekre nézve fenállanak; mindazáltal csak addig, míg brit hajók 's rakományaik Odessába érkezésük 's onnani elindulásuk alkalmával épen oly bánásmódot tapasztalandnak, minőt az ausztriai hajók 's azok rakományai, 's míg az áruk, mellyek brit nasszályokon vitetnek Odessába az ausztriai statusok számára, ott ugyanazon bánásmódot tapasztalandják, melyet az ausztriai hajókon bevitt áruk iránt követnek.“

Oroszország.

* Az orosz diplomatikát illetőleg a legkülönmeműbb hírek érik egymást, gyakran ugyan sejtésekkel 's gyanításokkal közbeszöve, de mellyek még is mind azt bizonyítják, hogy koránsem oly háládatlan munka a keleti bonyolódás következtéről kissé gondolkodni, mint azt egynémely journalistai oldalpillantásból gondolók. Az orosz katonai szolgálat idejének tíz évre tett leszállítását némelyek kapcsolatban lenni hiszik a cartel-egyeztetés megszüntetésével. A sorkatonaság mind visszavonatot a határszélekről, 's helyettök kozákok végzik a szolgálatot. Ez ha nem mást is, de legalább a sorkatonaságnak összpontosítását gyanítatja; milly vonalban induland meg azután a had-ár, ha nem tudni is, de sejtetni lehet. Lengyelországban azt hiszik, hogy a politikai ég jelen borultságában igen komoly következtések várhatók a dunavidéki események további fejleményétől. Oroszország aligha fog még ezúttal egész súlyával föllépni a dolgok eldöntésére, annál kevésbbé, minthogy Ausztriának ez ügyben közel érdeklettsége elkerülhetlen összeütközést vonna maga után, — pedig az angol fegyverek győzelmes sikere keleten, szinte némi tartózkodást tanácsol. Németországok szerint az aldunai vidéken azt kezdik sugdosni, hogy az orosz czár vejét Leuchtenberg hget szánta a létesítendő byzanci királyság kormányzójául, sőt beszélnek, hogy ebben Ausztria 's Poroszország már megis egyeztek azon előleges föltétel alatt, hogy ennek Orosz-lengyelországnak a Bugig terjedő vidéke, amannak pedig Moldva 's Oláhország jusson osztályrésztül. Azonkívül a fiatal Görögországot Thessalia hozzáadásával akarják erősíteni, 's az egész dunai keres-

kedés mind a német vámegegyesületnek, mind Ausztriának szabadon fogna megnyitvatni. Ebből láthatni, hogy, míg némelyek harczilag vélik eldöntetni az ügyet, addig mások a békepolitikába helyezik bizalmukat. De kitűnik az is, mikép mindinkább elkerülhetlennek hiszik a török birodalom fejoszlását 's hogy annak elintézését diplomatikus úton reménylik jelen körülményekben egyedül üdvösnek.

Németalföld.

A második kamra több tagjai azon véleményüket nyilváníták, hogy az országgyűlés nincs jogositva a belga-hollandi egyezésnek egész terjedelmében helyeslésére, hanem hogy esupán a földbirtoki kérdésre szorítkozhatik. — A pénzügy miniszter előterjeszté az 1844 's 1845re szolgáló költségvetést; a kiadások 1844ben 70,251,486 ft., 1845ben pedig 70,157,450 ft., miszerint 1843hoz képest majd egy millióval, azaz 959,391 ftal kevesbülendnek. Továbbá törvényjavaslatot mutatott be, a ki-be'sat. viteli vám leszállítása iránt, minek következtében a vámjövetelem előlegesen mintegy 300,000 ftal kevesebbre tetetik.

Vegyes közlések.

— A spanyol kormányzót folyvást megtámadja az ellenzék, 's Madrid utcáin ujjalag sűrűn ragaszgatják fel az ellene irányzott gúnyiratokat. A barcelonai ayuntamiento ovást tett a főkapitány van Halen előtt, a városra rótt rendkívül súlyos hadiadó tárgyában, mint-hogy az alkotmány ellen van; de van Halen azt felelé, hogy Barcelona a haditörvény által kivételes állapotba nyilatkozott, 's így a parancsnak engedni tartozik. — Az almadeni higanybányák bérbeadása iránt a san fernandoi bankkal folyt alkudozások végkép megszakadtak, más részről már 100 milliót ígértek.

— Madridból dec. 17kéről érkezett levelek szerint van Halen helyébe Seoane tábornok nevezetett Catalonia főkapitányává, ennek helyébe pedig Madrid főkapitányává Ferraz tábornok lett; mindkettő emberséges érzelmű férfúnak mondatik. — A kormányzó 's hadminiszter 17kén még Sarriában voltak, 's minthogy ott más házbamentek lakni, nem igen várható hamar távozásuk.

— Híre van, hogy Albert hg. Hill lord halála által megürült új tisztséget nyere el, a kék lovas testőrsereg ezredességét. A Satirist azt jegyzi meg: vajjon mit nem nyerne meg Albert hg!

— Az angol lapok a barcelonai francia consul ellen felhozott vádakban leginkább a catalonai fő hatóság vádaira támaszkodnak, mellyeknek nemzeti feltékenységet nem vethetni szemökre, mikép ezt a francziák az angolok ellenében teszik.

— Brunel, a Temze-Tunnel építője fogadást tön, hogy egy mozgonykocsival a London 's Bristol közt 117 angol (jó 26 német) mérföldre terjedő vaspályát 100 perc alatt futja be. Ő megnyerte a fogadást, mert csak 90 perczbe került az utazás. Egyorsaság a legnagyobb, mely edig vaspályán eszközöltetett.

— Az Atlas azt mondja, míg a mákony készítése el nem tiltatik, nem lehet biztos békére számolni Anglia 's China közt, mire már a chinai főbiztos Lin is figyelmeztetett, hiába gátoltatik a kereskedés, míg a készítés nyújtja az anyagot.

— Legujabban Marseille városa is a belga francia kereskedési egyesülés mellett nyilatkozott. A kormány ez által újabb nyomatosságot reméll adhatni ez ügynek a kamarák előtt; az ellenes izgatások pedig, úgy látszik, végkép megszüntek.

— Helveczia Waadt vidékén újabb időkben hihetlennül szaporodott a katolikus községek száma miszerint a lausanne-i püspökség még megvalósulhatna.

— Barcelonában a bizalom lassankint helyre áll; a menekültek közül naponkint számosan térnek vissza a városba.

— Franciaországban a statusminiszterek intézetét akarják feléleszteni. Titkos tanács leend ez, melly a korona védelmére oly férfakat gyűjtön össze, kik érdemeik 's tehetségeik elismerésül a királyhoz közelebb esatoltassanak.

— Mindinkább valóbszínű lesz, hogy a belga-hollandi szerződést a németalföldi kamarák többsége jóváhagyandja.

— Januar havában várják a pápai követ visszatérését Luzernbe, minthogy a jelen schweiczi kormány 's Róma közt a fenforgott nehézségek kiegyenlítették.

— A lombard-velencei vaspálya-építő társaság igen nagy kedvezésben részesült ő felsége részéről az által, hogy, ha nem bírnák kiépíteni, a pályának átvétele 's tovább építése a kormánytól ígértetik; mirenézve a pályát egy a kormánytól felállítandó ellenügylő közremunkálása alatt ugy kellend építeni, mikép a status-pályák munkái vannak elhatározva.

— Az egyesült statusok elnökének üzenetét dec. 5kére várták a congressusba, mellyben Mexikóra nézve még erőteljeseb rendszabályokat ajánland az elnök, hogy az egyesült statusoknak ez ország iránti követeléseit minél előbb kiegyenlítsenek.

— Limában két híriap megszűnt megjelenni, minthogy 1000 tallér cautióra ítéltetett azon tilalom-megszegés miatt, miszerint nem szabad politikai cikkek közölniük, kivéve olyakat, miket a kormánylapnak utána nyomtatnak.

— A spanyol hadi zászad ismét emelkedik, jelenen áll 3 sorhajóból, 6 fregat, 25 kisebb hadihajóból 's négy gőzösből. Ezen hajók legtöbbjei tökéletesen felkészültek.

— Guizot kissé öszszeperelt a spanyol követtel Hernandez urral a miatt, hogy ez nyilatkozást kért a barcelonai consul becsületrendi tiszté emeltetése ügyében. Mivel azonban a követnek nem voltak egyenes utasításai e tárgyban kormányára részéről, Guizot őt hideg válaszokkal utasítá el, — melly sértő bánásmód iránt a kormányhoz panaszló sürgönnyt indíta meg azonnal Madridba.

— Oroszországból nyilatkozat közöltetik, miszerint pusztá költeményen alapulóknak mondatnak mindazon hírek, mintha Sziberiában még számos hadifogoly az 1812ki évből nyomorogna. Hivatalos nyomozások azon eredményt mutatták, hogy jelenen ily hadifogoly már egy sincs Oroszországból, miért is hasonló értelmű cikkek a francia lapokban egyéneknem tekinthetők, mint koholmányoknak, mellyel az illető szerkesztők lapjaiknak némi érdeket akarnak szerezni.

— Egyiptusban a Nil nem igen nagy kárt okozott, de a marhadög még folyvást (dec. 6) pusztít. Hivatalos adatok szerint már eddig 160,000 darab marha hullott el. A mezei munkákat lovak végézik. — Az alexandriai kikötőbe szardiniai fregát érkezett, melly küldöttségnek célja: számot kérni az alkirálytól ama megsértésért, mellyel a szardiniai consul Cairoban íltetett.

— A J. des Débats azt reményli, hogy a Francia és Spanyolország közt fenforgó egyenetlenségek, kölcsönös értesülés útján, el fognak igazitvatni, uifért is erősen bizik, hogy a francia consul ellen szórt gyanúsítások sőt egyenes vádak spanyol részről vissza fognak huzatni. —

— Tübingában a téii félév alatt a tanulók összes száma 847; Jenában pedig 423, kik közül 110 theologiat, 155 törvényt, 63 gyógyászatot, 95 bölesészetet tanul; van köztük 177 külföldi, 's 246 belföldi.

— Azon terv ellen, miszerint Piraeust szabad kikötővé szándékol tenni, a syrai kereskedő kamra erőteljesen kikelt, mert szerinte ily lépés a szigetet tönkrejuttatná. Mondják, Otto király sincs a tervvel egy értelemben. — Az 1843ra szolgáló görög költségvetésben tetemes összeget akarnak meggazdálkodni, annál is inkább, mivel némelyek szerint az ország pénzügyi állapotja igen ingtag lábón áll. — A francia zászad-osztály elhagyá az athenei kikötőt.

— Az Antilibanon drúzai ujra felzendültek, midőn a törökök le akarnák őket fegyverezni; Essaad pasa békülést ohajtott eszközölni.

— London városa esudálatosan gyarapszik 's növekedik nyugati oldalán, melly a városnak előkelő része 's ennek 300 utcáján nincsenek még nevek felírva.

Szerkesztő: Szevvey József.

Előfizetési figyelmeztetés.

Bizodalmasan figyelmeztetjük politikai lapunk tisztelt olvasóit, hogy kik annak jelen 1843dik évi folyamára szándékosnak előfizetni, ez iránt minél előbb intézkedni sziveskedjenek. Kérjük egyszersmind címzetőknek — a lak és utolsó postahely pontos kitételével együtt — beküldetését. Az előfizetési díj egész évre postán küldetéssel 12 p. forint, félévre 6 pengő forint. Budapestben borítékban 's házhoz hordással félévre 6 p. forint, boríték nélkül pedig 5 p. forint. — Külső tartományokba járatandó példányok iránt legcélszerűbb mód a bécsi főposta-hivatalnál rendelkezni. A „VILÁG” szerkesztősége.

(Belváros uruteza 450. sz. a. Horváthház 150 em.)

Hivatalos Jelentések.

Csődök.

45176. Pest városa törvényszékének felirása szerint V i e n e r K á r o l y, és J u n g m a n n M ó r i c z hitelezői csődületének határnapja 1843 évi február 13kára tüzetett ki, perügyelőül Szendeffy hités ügyvéd nevezte. Költ Karácson hó 13dik napján 1842.

45177. Pest városa törvényszéke Vilhaim N a t á n szalócs hitelezői csődületének határnapját 1843 évi február 13dikára tüzetett ki, perügyelővé Vrhovszky László hités ügyvédet nevezte. Költ Karácson hó 13kán 1842.

45178. Pest városa törvényszéke A b e l e s M á r k kebelbeli bórkereskedő ellen csődöt határozván, és hitelezőinek megjelenésére 1843dik évi február 13kát tüzetett ki, perügyelőül Szendeffy hités ügyvéd nevezte. Költ Karácson hó 13kán 1842.

45179. Pest vármegye törvényszéke jelentése következtében örkényi lakos D o r m á n y M i h á l y ellen csődületi per rendeltetett, 's a hitelezők megjelenésére határidőül 1843ik évi február 20dik napja tüzetett ki, ideigleni tömeggondnokká Mráz János uradalmi tisztartó, perügyelővé pedig Körmöczy János tiszti alügyész nevezetett. Költ Karácson hó 13kán 1842.

45180. Pest vármegye törvényszéke jelentés; hogy nemes G e r e b y P á l hitelezőinek csődületére jövő 1843ik évi február 20ik napja tüzetett ki határidőül, 's egyszerűs ideigleni tömeggondnokká Jelenffy Ágoston, perügyelővé pedig Szcher Mihály hités ügyészek nevezetett. Költ Karácson hó 13kán 1842.

45196. Pozsony vármegye jelentése szerint Ö e x l J a k a b hitelezőinek csődületére jövő 1843 évi február 15ö napja tüzetett ki határidőül, tömeggondnokká Litsauer Mátyás, perügyelővé pedig Nagy Leander alügyész nevezetett. Költ Karácson hó 13kán 1842.

45300. Pest városa Tanácsa jelentése szerint javiban fogyatkozott Hutteri Teréz szalmakalap-áruszó hitelezőinek csődületére 1843. évi február 6ra tüzetett ki határnapul, perügyelővé Gábányi Alajos hités ügyvéd nevezetett; ugyan ez kihirdetés végett megiratik. Költ Karácson hó 13ik napján 1842 évben.

45722 Bihar megye törvényszéke jelentése szerint K l i n g A n d r á s megszőkött diószegi üveges ellen a hitelezők folyamodására csődület határozatván; az illető hitelezők megjelenésére 1843dik évi február 8dik napja határidőül tüzetett ki; 's perügyelőnek T o p e r c z e r

Miklós tiszti ügyvéd, tömeggondnoknak pedig S z e k e r e s I m r e diószegi jegyző nevezettek. — Költ Karácson hó 20. 1842.

45465. Nógrád vármegye törvényszéke jelentése szerint U n g e r A n t a l hitese T u r c s á n y i V e r o n i k a ellen csődper rendeltetvén, a hitelezők összegjövételül 1843. évi január 30ka tüzetett ki határnapul, 's ideigleni perügyelőnek Bérczy Lajos, zárgondnoknak pedig Garba István nevezetett. Költ Karácson hó 13kán 1842.

45744 Heves vármegye jelentése következtében kebelserzte kihirdetés végett megiratik: hogy vagyonbukott L i c h t n e r I g n á c z pásztoi lakosnak hitelezői csődületére 1843 évi február 6ka határidőül tüzetett. 's ideigleni tömeggondnoknak B e r á r M i h á l y Pászto mezőváros főbirája, perügyelőnek M á r t o n f y L a j o s tiszti alügyész nevezettek ki. Költ Karácson hó 20án 1842.

45746 Pozsony tanácsa közelébb jelentvén: hogy a pozsony-nagy-szombathi vas-út társaságnál munkában állott Hasselbach Ignác Mihály hitelezői csődületére törvényszék által folyó évi Január 31ére kitűzött határidő, a megbukott félnek tömege iránt, a kir. pozsonyi váltó törvényszék és a városi tanács közt fenforgó kérdések tekintetéből elenyésztetvén; miután azon kérdések legfelsőbb kir. rendelet által a város törvényszéke csődületi eljárásának helybenhagyásával döntettek el, hitelezői csődület új határnapjával 1843 évi február 20ika tüzetett ki. Mi is 1841 évi november 23án 40185 sz. alatt kelt körintézményre hivatkozálag szokott kihirdetés végett megiratik. Költ Karácson hó 20dikán 1842.

46385. Torontál Vármegye törvényszéke n. becskereki fűsüsmester F i e d l e r V e n c z e l tömege ellen csődper határozván, 's megjelenési határidőül 1843 évi Január 25, 26, és 27ik napjait tüzetett ki, ideigleni tömeggondnoknak Stefulics Mihály tanácsost, pergondnoknak pedig Szeuimig Lajos ügyvédet nevezte. Költ Karácson hó 20dik napján 1842.

46386. Torontál Vármegye jelentése következtében kihirdetés végett megiratik: hogy kiváltságos N. Becskerek városnak törvényszéke által Szavits Aron volt n. becskereki pénztárnok tömege ellen csődületi per rendeltetett, 's a hitelezők összegjövételére határidőül 1843 évi Januarius 26, 27 és 28dik napjait tüzetett ki, ideigleni tömeggondnokká Szlavits Stoján, perügyelővé pedig Szeuimig Lajos nevezetett. Költ Karácson hó 20kán 1842.

46387. Torontál Vármegye legközelebb jelentvén, hogy nagy-becskereki lakos T o m s i t s M i h á l y ellen a hely-

beli Tanács csődületi pert rendelvén, a hitelezők megjelenésére 1843 évi Január 26, 27 és 28dik napjait tüzte ki határidőül; ideigleni tömeggondnokká, Hadzsits Lázár tanácsnok, perügyelővé pedig Szeuimig Lajos nevezetett. Költ Karácson hó 20kán 1842.

Csödszüntetések.

45723. Bihar megye törvényszéke jelentése szerint Kálnoky Imre csizmadia mester ellen folyó évi September 5én indított csődületi per a környékelt határidőn egy hitelező sem jelentvén magát, megszüntetett. — Költ Karácson hó 20dikán 1842.

46478. Pest városa tanácsa jelentése szerint I g l G y ö r g y és É v a hitelezőkkel barátságosan megegyezvén, az ellenök rendelt csődper bíróság megszüntetett. — Mi is f. é. April. 12én 13526 sz. a. kelt körintézményre hivatkozálag közhírré-tétel végett megiratik. Költ Karácson hó 20kán 1842.

Váltótörvényszéki Idézés.

10057. Jeremiás Mihálynak Schenk Alajos és Tóth József ellen 1200 pft iránt indított keresetére f. 1842ik évi nov. 21én 8748 sz. a. költ idézések kézbesítése iránt f. évi dec. 27ig mint e végett kitűzött napig válasz nem érkezvén, alperesek a V. Tk. II. r. 213 § szerint ennel értesítetnek, hogy az érdeklött váltókereset 1843 évi jan. 13kán reggeli 9 órakor fog tárgyalatni. Költ Pesten az e b. k. váltótörvényszék 1842 dec. 29 tartott üléséből.

Váltó-nyugtatóvány-szemmisítés.

45291. Nádor ö cs. kir. főhercegségének Vas vármegye felirása következtében kelt elnöki leveléhez képest a felkelő sereg megsebesített köztitése néhai T o m k a és A n d r á s özvegye K l u g B o r b á l a részére rendelt életbér fejében 1840iki első félére járt 18 p. ft. a körmendi kir. sőtisztiséghez utalt 's esetlegesen eltévedt váltó nyugtatóvány megsemmisítetik. Költ karácson hó 13dikán 1842.

(2) A tettes pesti e. b. Váltótörvényszék rendelkezéséből ezen közhírré tétetik, miképen a S t o c k i n g e r J ó z s e f f ö l 1060 ezüst frtnyi követelés, 's miutegy 60 pftnyi kamat, per és végrehajtási költségek fejében elfoglalt k á v é h á z i j o g annyira fog folyó évi január 30án reggeli 10 órakor közárverés után haszonbérbe adatni, a mennyi a fen nevezett somma teljes fedezésére szükséges leend. A haszonbérleti szándékozók sziveskedjenek a fen kített határidőben a váci uton 1390. szám alatt levő kávéházban az érintett pénzüszveggel ellátva megjelenenni. 2—4

Ser-vám-beszédesi haszonbérlet.

Szab. kir. **Pest városa** részéről ezennel közhírré tétetik, hogy miután felsőbb rendeletek következtében az eddig haszonbérben volt serfőzési jog helyébe 1843ik évi october 1jétől kezdve a Sernek Élesztőnek, 's Élesztőszinnek bizonyos meghatározott díjnak (accise) fizetése mellett korlátlan behozatala lépend, **a behozandó vagy helyben főzendő ser, élesztő, és élesztőszintől járó díjnak beszédesi hat egymásután következő évre, azaz 1843dik évi october 1től, 1849. september utoljái a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.** A kibérleti szándékozók tehát jövő 1843. május 23án az ideiglenes városháznál, a sz. Ferencz szerzetesek kolostorának átellenében, Tanács előtt tartandó árverésrei megjelenésre, 2000 ezüst forintnyi bánatpénzzel, azzal hivatnak meg, hogy a vállalkozó a félévi bérfizetés erejéig biztosítékot vagy készpénzben, vagy más egyéb megkívántatókép bétáblázandó kezességlevélben benyújtani köteles leszen. A haszonbéri feltételek előlegesen naponkint, a hivatalos órákban a városiszámvevői és házi pénztári hivatalnál megszemlélhetők. Pesten 1842. évi december 10én 3—3

Bírói árverés.

Méltóságos gróf Majláth János csődtömegéhez tartozó, 's nemis Pestmegyében Budapesthez egy órányira igen kies tájon fekvő, 's 260,314 for. 39¹/₄ krra ezüst pénzben becsült, Török-Bálinti egész helység, jövő 1843dik év april 4dik napján a helyszínen székott reggeli órákban tartandó közárverési uton végkép eladatni fog.

E helység érdekei közé különösen számítható annak adományos szilárd joga, 's minden perekeltői tökéletes mentessége, van nagykiterjedésű erdeje, jó buza-termő földje, rétei, szőlőhegyei, nádlástava, veteményes, szürös 's gyümölcs-kertjei; — díszíti ezen jószágot egy nagyszerű, tágas, pincékkel ellátott két emeletes kastély, mely szintegy, mint a szükséges gazdasági épületek, legjobb karban vannak.

Ugyan jövő 1843ik évi april 5, 6, 7 és 8kán Török-Bálinton ezen csődtömeghez tartozó juhok, lovak, ssvasmarhák, gazdasági eszközök, butorok 's egyéb fingságok készpénz letétele mellett áruba fognak bocsátatni; továbbá

April 10én Buda fővárosi telekhivatalban a Buda-várbeli Fortunautczában 138. sz. alatt fekvő, 's 16,104 fr. 24 krra ezüst pénzben becsült kétemeletes ház; ugyazinté April 20án Nyitra megyében kebelezett 36,040 for. 45 krra ezüst pénzben becsült Nagy-Bieljezi jószág, mely jó állapotban tartott tisztakkal, és gazdasági épületekkel bir; másnap pedig az abban találtató fundus instructus, 's butornemük fognak elkotyveteltetni.

Az adásvevési feltételek, valamint a jószágok 's többi holmi állománya 's összeírása időközben bármikor megtekinthetők az alábbirtnál Nagy-Szombatban, — mgos

gróf Majláth Károly tömeggondnok urnál Budán a várban Fortunautczában 135. szám alatt; — Pesten Külléy Henrik választmányi tagnál, szeluteza Berghofferház 144. sz. alatt; — nemkülönben Jakovich József táblai és uradalmi ügyész urnál bálványutca Úrményiház 183. szám alatt; — Török-Bálinton, és Nagy-Bieliczen pedig a gazdasági tisztviselő uraknál. Költ Nagy-Szombatban az 1842. évi october 20án.

Prileszi Prileszky Ferencz m.k. kir. tanácsos, a tek. dunáninneni kerületi táblaköz. és végrehajtó bírása. 2—3

Bérlet.

(4) Tek. Aradmegye, sz. k. Arad városában a hivatalos utazások tekintetéből menálló ordiánáz 24 lovakkal kiállítását megnei előfogati biztosunk felügyelete alatt, bérbe adni kívánva következő feltételek alatt:

a) Minden hivatalból utazó katonai nyugtató maga rendes utalványozót értékében a megyei hadipénztárból a hónap, melyben kiszolgáltatik, utolsó napján készpénzül kifizetetik.

b) Nemkülönben a megyei tisztviselőknél hivatalos nyugtatói Aradról ki az első álláson jelenleg 1 fr. 30 kr. pp. azontul 1 fr. ugyan csak minden hó végén honi pénztárunkból kész pénzzel felesereltetnek.

c) Köteles a haszonbérlet 24 hámos lovakat a megyei előfogati biztosnak rendeletere szerint naponkint oda hová kívántatni fog, szolgáltattatni és nem többet.

d) Ezért nyer a haszonbérlet Arad sz. kir. városától a megyével kötött szerződés következtében 8,000 jó minőségű tizfontos széná részleteket, előre évnegyedenként minden betudás nélkül, ugy jó istálló- és szekérszíneket.

A haszonbérlet vállalni szándékozók jövő évi januarius hó 23kán délutáni 4 órára megyei székházunk számvevői szobájában megváratnak. Aradon dec. 27én 1842. 2—3

Bérbeadás.

(3) Tek. Aradmegye rabmunkáltató intézetét, minden posztotgyártó szerszámokkal, és ahoz kívántató rabszemélyek mennyiségével bérbe adni kívánván — a közárverés jövő január

24kén délutáni 4 órakor a számvevői hivatal írószobájában fog tartatni, a bérleti szándékozók szivesen elváratnak; addig bővebb tudósítást vagy megtekintést megienk számvevői hivatalában nyerhetnek. Dec. 27. 1842. 2—3

Haszonbérleti hirdetemény.

A milgós Almásynemzettség Törökszentmiklósi uradalmához tartozandó Szent-Tamási pusztának egy része 2536 ⁶⁴¹/₂₀₀ holdból álló, melyen többféle gazdasági épületek és szükséges kútaq találatnak, 200 holdnyi öszivetéssel, és jövő tavaszi szabad vetéjjal jövő 1843. évi aprilis 24dik napjától kezdve hat egymást követő évre, ugyan a jövő 1842ik évi januarius tizenhetedikén reggeli 10 órakor Törökszentmiklós városában az urasági háznál a többet ígérés után haszonbérbe fognak adatni, mely iránti feltételeket ott helyben az uradalmi tisztartónál megtekinthetni. A kiveni szándékozók ezerpengő forint bánatpénzzel ellátva megjelenésre illendően meghivatnak. 3—3

Hirdetemény.

(5) Mely szerint a nagyméltóságú m. kir. udvari Kincstár rendeletéből ezennel közzététetik: hogy a Tokaji királyi uradalomban 1842. évben termett másolás közönséges m a j o r s á g i é s d é z m a b o r o k 1843dik évi február 13kán Tereczalon ugyanazon hónap 15én pedig T o l t s v á n tartandó nyilvános á r v e r é s után bánatpénz előleges letétele mellett el fognak adatni. 3—1